mėgėjų teatras

Leidžiamas nuo 1997 m. gruodžio mėn. *Išeina kartą per ketvirtį. 2013 m. Nr. 2 (62)* *ISSN 1392-3803*

„Šimtakojo“ dienoraštis

DOC. ELENA SAVUKYNAITĖ

Jurbarkas, 2013 m. kovo 17–18 d.

Kad Lietuva ne tik krepšinio, bet ir teatro šalis, įrodo įvairiausi teatro renginiai. Mėgėjų teatrų šalyje labai daug. Nemažai respublikoje vaikų teatrų ir teatrinių studijų. Ypač aiškiai tą suvoki prasidėjus „Šimtakojo“ šventei.

Regioninė „Šimtakojo“ šventė Jurbarke buvo visai neblo-ga ir viltinga. Vaikų ir jaunimo teatrinė veikla labai pagerėjusi – mažai „nudavinėjimo“ ir maivymosi. Režisieriai daug dė-mesio skiria organiškam sceniniam veiksmui. Vaikai įtraukti į kūrybinį procesą. „Teatras yra bendras aktorių ir režisieriaus kūrybinis procesas“, – sako Jurbarko K. Glinskio teatro vaikų ir jaunimo studijos režisierė Agnė Banytė. Todėl jos pristatytas darbas „Būti paaugliu“ – aktorinė studija, nagrinėjanti svarbias paauglių problemas – labai aktualus ir įtikinantis studijinis spektaklis.

Labai jautriai ir profesionaliai su vaikais dirba Kauno rajono Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos vaikų ir jaunimo dramos studijos „Vaidyba“ režisierius Jonas Daraškevičius. Jo spektaklis „Geri-blogi“ sprendžia moralumo problemą, ir labai džiugiai nuteikia prasmingas moralus vaikų-paauglių pasirinkimas. Spektaklis labai tikslus ir įtikinantis. Įtaigumu ir tiksliomis meninės išraiškos priemonėmis pasižymi ir antrasis Jono Daraškevičiaus spektaklis „Šuo ir besmegenis“ pagal H. K. Anderseno pasaką. Labai estetiškas ir puikiai suvaidintas spektaklis.

Pagrįstai ir labai tiksliai įvestas šokis ir judesys Šakių „Varpo“ vidurinės mokyklos dramos studijos spektaklyje „Moderatoriai“ (autorius Andrius Kurienius, režisierė Vilija Meškaitienė). „Kompiuteris ir paauglio gyvenimas“ – tokia tai būtų tema. Labai aktualu ir labai prasminga. Švarus ir įtikinantis spektaklis.

Raseinių meno mokyklos mokomasis teatras „Svajoklis“ pristatė poetišką spektaklį „Jūratė ir Kastytis“ pagal Maironio poeziją (režisierė Albina Damašauskienė), kuriame romantiš-kus pagrindinius personažus lydėjo „graikiškasis“ choras.

Naujo režisūrinio sprendimo ieškojo ir režisierė Birutė Šneiderienė Jurbarko kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro „Vaivorykštė“ spektaklyje S. Šaltenio „Škac, mirtie...“ Spek-taklis įtikino, režisierės ieškojimai pasiteisino. Tai nuteikė la-bai viltingai.

Regioniniame ture Jurbarke išryškėjo įdomi tendencija – „keliaujančios“ išraiškos priemonės ir aktoriniai prisitaikymai. Dažniausiai koks nors reiškinys, atsirandantis viešoje erdvė-je, yra nevienareikšmis. Taip yra ir teatro gyvenime – tai, ką pradeda profesionalieji teatrai, greitai atsiduria mėgėjų teatro aruoduose. Tokia viena iš labiausiai naudojamų išraiškos prie-monių – pašėlęs lakstymas po sceną ratais, kvadratais, įstrižai ir t. t. Pradžioje tą lakstymą pradėjo naudoti profesiniai tea-trai: „Cezario grupė“, „Uždaras ratas“, Jaunimo teatras ir kiti.

Šiuo metu tas pašėlęs lakstymas mėgėjų spektakliuose... Kitas mėgstamas skolinys – išėjimas į avansceną ir atidus žiūrėjimas į žiūrovus. Tikiu, kad aktoriai ten kažką įžvelgia, nusprendžia – bet žiūrovui tai lieka didelė mįslė (žinoma, jam suteikiama proga geriau apžiūrėti priekin išpuolusį aktorių – bet kas iš to?). Tas išraiškos priemonių migravimas nėra nei labai geras, nei labai blogas. Būna visaip: gerai – kai tas kažkur gyvuojan-tis teatrinis prisitaikymas panaudojamas vietoje ir laiku ir yra psichologiškai pagrįstas. Šiuo atveju jis gali būti labai paveikus ir meniškas. Blogai – kai trūksta psichologinės motyvacijos ir pagrindimo, tada jis lieka tuščiu formaliu dalyku. Blogiausia, kas gali atsitikti, tokie mėgėjų teatrai gali pasidaryti neįdomūs ir nuobodūs. Šiuo aspektu išsiskyrė Punsko lietuvių kultūros namų jaunių teatras „Kregždė“. Jis į sceną atnešė visai kitas meninės išraiškos priemones – nematytas, išradingas ir tiks-lias. Jų spektaklį A. Sent Egziuperi „Mažąjį princą“ (režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė) buvo labai malonu žiūrėti.

Kita problema – vadinamasis Harlemo šeikas. Taip, šokis labai populiarus ir madingas visame pasaulyje, ir ypač Ameri-koje. Bet spektaklyje jį reikėtų panaudoti labai pagrįstai, o ne šiaip sau – mat, jaunimas šoka. Gyvenime šoka, o scenoje turi būti aišku dar ir kodėl šoka! Tiksliausiai šokis buvo naudoja-mas šakiečių spektaklyje „Moderatoriai“.

Spektaklių scenografija daugiausia minimali ir funkciona-li. Tai neblogai. Kartais ji labai išradinga ir meniška – bet kaip ją panaudoti? Štai Gargždų „Kranto“ pagrindinės mokyklos dramos studijos „Be kaukių“ spektaklyje „Rudnosiukiškių po-eto istorija“ pagal V. V. Landsbergį (režisierė Rasa Rusteikie-nė) naudojamos pakabos scenoje atrodė labai įspūdingai, bet su jomis beveik niekas neveikė (arba per mažai veikė). Kai kur scenografija tokia skurdi, kad nesuvoki, ar tai sprendimas, ar skurdas (Kauno rajono Raudondvario jaunimo teatro „Išgel-bėti“ spektaklis Lauros Sintijos Černiauskaitės „Blyksnis po vasaros vandeniu“, režisierė Lina Žekonienė).

Dar viena problema – savo asmeniškos emocinės patirties perkėlimas į sceną. Jis būtinas – bet tik tuomet, kai to tiesiogiai

reikalauja dramaturgija. Jeigu tai psichologiškai nepagrįsta, tai nepasiteisina, nes ne kiekviena emocinė patirtis tinka tam spektakliui. Taip atsitiko su Kauno rajono Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos teatro studijos „Kvietimas“ spektakliu pagal lietuvių liaudies pasaką „Karnelės iš peklos“ (režisierė Zita Butiškytė). Liaudies daina „Teka, teka šviesi saulė“ ir pasaka apie velnius visai nedera. Žiūrovai turi girdėti visus veikėjų

tariamus žodžius, deja, dažnai nesigirdi teksto arba jį užgožia per garsiai leidžiama muzika. „Ten buvo toks tekstas“, – sako režisierė. O tas tekstas, neaiškiai pasakytas veikiančio vaiko, prapuola, nebesigirdi. Tada sutrūkinėja siužetinė linija. Svarbų tekstą reikia akcentuoti – išskirti pauze, o dar geriau pagrįsti veiksmu. Scenos kalba, deja, daugelyje spektaklių neveiksminga ir neaiški.

Jonava, 2013 m. kovo 23–24 d.

Jonava „pasitiko“ gripu sergančiais vaikais ir išretėjusiais spektakliais. Tačiau tie, kurie iš paskutiniųjų laikėsi, vaidino net sirgdami, maloniai šildė sielą.

Stebint šio regiono spektaklius, labai išryškėjo režisieriaus asmenybės problema. Be abejo, tai ne naujas dalykas teatro mene. Seniai visi žinome, kiek daug priklauso nuo šio „reikalo“.

Šioje šventėje labai ryškiai švietė režisierės Živilės Martinaitienės asmenybė. Ji pristatė du spektaklius: Jurijaus Lomovcevo „Vakaras su angelais“ ir H. K. Anderseno pasaką „Laukinės gulbės“. „Vakaras su angelais“ – geras spektaklis su gera doze humoro ir lengvai, bet tiksliai vaidinančiais aktoriais. O „Laukinės gulbės“ – tiesiog puikus muzikinis spektaklis. Muzika parinkta ir sukomponuota taip, kad atitiktų pasakos draminį veiksmą, aplinkybes ir įvykius. Muzikinis „piešinys“ atitinka pasakos siužetą. Lygiagrečiai su muzika veikia pjesės personažai – aktoriai. Tas „lydinys“ tampa labai emocionalus ir įtaigus. Spektaklyje dalyvauja per 150 atlikėjų – aktorių ir muzikantų. Jonavos Janinos Miščiukaitės meno mokyklos mokiniai groja fleitomis, kanklėmis, fortepijonu, griežia smuikų ansamblis, akordeonistų trio, pučiamųjų grupė, dainuoja solistai ir choristai, muša būgnai, dar viena pučiamųjų grupė ir t. t. Šokėjai iš choreografijos skyriaus puikiai šoka. Jonavos rajono savivaldybės teatro dramos studijos aktoriai gerai vaidina savo vaidmenis. Visi atlikėjai svarbūs ir lygiaverčiai spektaklio dalyviai – visi: ir muzikantai, ir šokėjai „gyvena“ spektaklio aplinkybėse ir įvykių sūkuryje. Bet ir tai dar ne viskas. Šiuo pastatymu režisierė išėjo iš savo profesijos ribų – ji tapo ir viso miestelio vedle. Tai ne tik atlikėjai vaikai, bet ir jų mokytojai, tėveliai, draugai, sesės, močiutės ir kiti. Visi suburti į nemažą meninę bendruomenę, dalyvaujančią kūrybiniame procese. Labai prasminga. Džiaugdamasi Živilės asmenybe, dar kartą prisiminiau ir Jurbarke pasirodžiusį Joną Daraškevičių, kuris labai atsakingai ir kruopščiai dirba su savo kolektyvu Garliavoje.

Kitas dalykas, „ryškiai prasimušęs į šviesą“ šiame regione – scenografijos reikalai vaikų spektakliuose. Apie tai jau užsiminiau rašydama apie Jurbarke matytus spektaklius. Scenografijos ir dekoracijų reikšmę užaštrino Marijampolės rajono Sasnavos pagrindinės mokyklos ir laisvalaikio salės vaikų ir jaunimo teatro „Jaunuolynas“ pasirodymas (režisierė Birutė Labutytė). Šis kolektyvas jau keletą metų garsėjo savo nepaprasta, išradinga ir net veiksminga scenografija! Dažnai scenografijos detalės net pavirsdavo veikiančiais personažais (pvz., gėlių atmerkiamos ir užmerkiamos akys, įsiurbiantis ir judantis liūnas ir kita). Tai buvo daugiau dekoracijų vaidinimas, bet ne vaikų draminis kūrinys. O šį kartą sasnaviškių spektaklis pagal O. Proislerio „Plėšikas Hocenplocas“ jau buvo tikras vaikų vaidinimas, kuriame scenografija buvo ypač tiksli, funkcionali ir kartu meniška. Labai džiugus sasnaviškių tobulėjimo pavyzdys.

Naujos technologijos įnešė naujovių į spektaklio scenografiją. Tai kompiuterinė grafika. Jono Daraškevičiaus spektaklyje „Šuo ir besmegenis“ ir Živilės Martinaitienės spektaklyje „Laukinės gulbės“ ji labai tinkamai buvo panaudota kuriant scenos atmosferą ir aplinkybes, kuriose vyksta veiksmas. Bet ir šiuo technikos stebuklu reikia išmokti tinkamai naudotis, nes kai kur jis visiškai nepadeda. Taip atsitiko Kėdainių kultūros centro vaikų ir jaunimo studijos „Polėkis“ spektaklyje „Sniego karalienė“ pagal J. Švarcą (režisierė Genovaitė Gustytė). Nepaisant, kad vaizdas apima visą galinę uždangą, scena visą laiką atrodė per tuščia, neužpildyta (gal reikėjo mažesnio ekrano, o ne per visą uždangą). Beje, šiame spektaklyje buvo labai gražūs personažų kostiumai. Gal net kai kurie per gražūs...

Kaip visada, įdomus ir išradingas, teisingai sudėtais akcentais Kauno vaikų ir jaunimo teatras „Vilkolakis“. Šiais metais jie rodė Stasės Ivanauskaitės Dž. Terberio kūrinių motyvais sukurtą spektaklį „Princesė ir mėnulis“. Šiemetinis jų spektaklis gal ne tiek nuglaistytas ir blizgantis, bet už tai labai gyvas ir gyvybingas. Tai irgi paperka. Režisierė Stasė Ivanauskaitė stengiasi padėti aktoriams, tikslindama scenines užduotis, kartais jas pasunkindama, kartais paryškindama užduotį, o kartais tiesiog primindama, kas šioje scenoje aktoriui svarbiausia. Tai profesionalaus darbo su vaikais pavyzdys.

Varėna, 2013 m. balandžio 6 d.

Organizuojanti, jungianti, kurianti asmenybė buvo ir

šiame regione. Tai Jonas Gaižauskas. Jo „kompanija“ parodė Varėnoje net tris spektaklius: „Obuolio istoriją“ pagal V. V. Landsbergį, „Uodų pasakas“ pagal V. V. Landsbergį ir „Paskutinius Brėmeno muzikantus“ pagal Keistuolių teatro scenarijų. Aišku, J. Gaižauskas dirba ne vienas – jam talkina daugiau režisierių. „Obuolio istoriją“ padeda kurti Marytė Stasiukynienė, „Uodų pasakas“ – Ieva Ivanauskienė, o „Brėmeno muzikantus“ – dar ir Žiedūnė Maldonienė. Jonas su Ieva ilgus metus vadovauja Alytaus „Drevinuko“ mokyklos-darželio vaikų studijai ir yra sukūrę nemažai gerų, linksmų spektaklių. Šį kartą jų „Uodų pasakos“ šiek tiek buvo ištęstos ir nuobodokos, nors spektakliukas neblogas. Išaugę ir išauginti „Drevinuke“ vaikai aktoriai buriasi į kitus kolektyvus. Taip Jotvingių gimnazijos dramos studija „Taškas“ parodė kitą V. V. Landsbergio pjesę „Obuolio istorija“. Tai neblogas spektaklis, turintis įdomų sprendimą, emocionalus ir įtikinantis. Vaikai „dirba“ lengvai ir nuoširdžiai ir netgi su autoironijos doze. O trečias jų spektaklis „Brėmeno muzikantai“ ypatingas dar ir tuo, kad jame vaidina ne tik Alytaus, bet ir Daugų jaunimas – tai jungtinis vaidinimas. Muzikalus spektaklis – visi puikiai dainuoja ir neblogai vaidina. Nepaisant, kad ten atsiranda kai kurių siužetinių duobių, tai tikrai džiugus ir pagirtinas reiškinys.

Įdomus ir puikiai surežisuotas buvo Kauno Šv. Mato gimnazijos teatro studijos „Kubas“ spektaklis. Šį kartą jie atvežė parodyti dramą „Romeo ir Džiuljeta“ pagal V. Šekspyrą. Ankstesniuose režisieriaus Tomo Erbrėderio pastatymuose jausdavosi šiek tiek arogancijos ir pretenzingumo, o šį kartą viskas pasiteisino – ir medžiagos pasirinkimas, ir jo paties scenografija, ir režisūra. Šis spektaklis įdomus keletu aspektų. Pirmiausia – vaidybos maniera. Tai pasakotojiška maniera. Aktoriai neverčiami iki galo išgyventi visas V. Šekspyro išrašytas aistras, nenardinami į jas. Jie žymi tų įvykių ir aistrų punktyrus, bet tie punktyrai labai aiškūs, teisingi ir logiški. Todėl daugelyje scenų aktoriai bendrauja netiesiogiai, tačiau labai jaučia vienas kitą. Nepaprastas scenografinis sprendimas, kurį sugalvojo ir realizavo pats Tomas. Lyg ir teatro kulisai ilga juoda medžiaga, su kuria aktoriai vietoje kuria stebuklingus dalykus. Atrodo, kad patekai į Italiją, nes ir statulos atgyjančios, ir mirusiųjų kapai, ir sarkofagai, ir moterų renesansiškos figūros, ir Mikelandželo Rytas ir vakaras Siksto koplyčioje – tiesiog akyse viskas atgyja. Tai labai tikslios mizanscenos ir aktorinė plastika. Labai išraiškingos detalės, kurios „skraido“ oru – dvikova špagomis, laiškai ir žiedai. Žiedams suteikiama daug funkcijų: balti – meilės, gyvybės, skaistybės ženklas, raudoni žiedai – mirties, kraujo spalva. Tikrai išradingi sprendimai ir kūrybiška laisvė. Aktoriai vaidina jautriai ir nespausdami.

Gaila, bet šiame regione buvo ir silpnesnių spektaklių. Nepatarčiau mėgdžioti televizijos šou stilių ir vaidybos manierų. Vaikams šitokia stilistika sunkiai įkandama. Išeina lėkštai, primityviai ir net neteisingai. Dar viena skaudi problema iškyla aptarinėjant spektaklius – vadovo, režisieriaus, kuris nesupranta, ką jam sakai, akys. Jis tuo netiki ir turi tūkstantį pasiteisinimų. Jautiesi kaltas, žiūrėdamas į tas liūdnas akis. Dažniausiai tai būna mokytojos, kurios turi daug entuziazmo, pilnos gerų norų, ir kurios pasiaukojamai dirba su vaikais. Tačiau jos neturi žinių, nesupranta sceninio veiksmo esmės, neturi teatrinės intuicijos. Jos stengiasi viską padaryti gerai, bet rezultatai prastoki. Svarbiausia, jos ne tik nesupranta teatrinės veiksmo kalbos, jos tikriausiai galvoja, kad komisija jas neteisingai suprato arba šiaip sau kabinėjasi. Dažniausias jų pasiteisinimas būna: „Aš jiems tą patį sakiau, bet vaikai neatliko“. Tai greitas kaltės permetimas vaikams. Liūdna...

Apie cha-cha-cha... Jau trečią regioną scenoje girdžiu vaikus juokiantis. Atseit, taip reaguoja personažas į įvykį ar partnerį. Noriu pasakyti, kad scenoje juoktis daug sunkiau negu verkti. Tai žino visi profesionalai. O dabar girdžiu vaikų iškankintą, dirbtinį juoką. Nereikia. Suraskite kitas išraiškos priemones, bet neverskite vaikų dirbtinai juoktis.

Krekenava, 2013 m. balandžio 13–14 d.

Šiame regione džiaugėmės Dalės ir Virginijaus Dargių asmenybėmis. Tai režisieriai, įsimylėję savo profesiją ir darbą. Darbą su vaikais Šiaulių moksleivių namų vaikų ir jaunimo teatro studijoje „Kompanija šauni“ jie pavertė savo gyvenimo būdu. Jie irgi parodė du spektaklius: su mažaisiais „Aš – pa-

saulio bamba“ ir su jaunimu – „Durys“. Abu etiudiniai spektakliai. Abiejų scenarijai – Dalės ir Virginijaus. Ir abiejuose pabrėžiama, kad tai judesio improvizacija. Mažųjų spektaklis šiek tiek silpnesnis, jame ne visai aiški ir tiksli kompozicija, atsiranda ritminių ir veiksmo duobių. Antrasis spektaklis „Durys“ tiksliau sukomponuotas. Jame aiškesni etiudai, tikslesni perėjimai nuo vieno siužeto prie kito. Aktoriai puikiai juda, jaučia erdvę ir skulptūriškumą.

Įdomiu pasvarstymu apie lietuvių liaudies pasakas patraukė Panevėžio Juozo Miltinio gimnazijos teatro studijos spektaklis „Žemynėlis“ pagal Sigitą Gedą. Režisierius Julius Tamošiūnas.

Išties daugelis lietuvių liaudies pasakų tragiškos: gaide-

lis išmušė vištelei akytę, Sigutę našlaitėlę nužudo pamotė, arkliuką papjauna. Ir nors vaikai tvirtina, kad šį kartą pasaka laimingai baigsis – vis tiek viskas baigiasi arkliuko mirtimi. Dar gerai, kad „vaikelis“, kurį migdo vyresnieji, laiku užmiega ir nesužino liūdnos pasakos pabaigos. Tokia mintis aktuali ir šiandien. Spektaklyje, nors ir neryškiai, jautėsi satyrinio žanro kryptis. Tai sudėtinga, bet vaikai su šiuo uždaviniu neblogai susidorojo.

Pats nuoširdžiausias, pats paprasčiausias ir pats mieliausias širdžiai buvo Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos Ustukių pagrindinio ugdymo skyriaus ir Pasvalio kultūros centro Ustukių skyriaus teatras. Jie parodė Antano Gudelio „Pasėjo senelis avižas mėnesienoj“. Režisierės Rita Balčiauskienė ir Vilma Stepanovienė. Šią pasaką vaidino maži vienos klasės mokiniai – 8 berniukai ir 2 mergaitės. Pasirinkę pasakojamąjį sprendimą (kaip ir kauniečiai) savo gražia gimtąja tarme, labai nuoširdžiai ir paprastai vaidino šį spektaklį. Minimali, bet prasminga lietuviškais karpiniais papuošta scenografija, tinkamas muzikinis sprendimas, nuoširdi, paprasta ir įtikinanti vaidyba. Nuoširdumas ir tiesa visuomet jaudina.

Dar vienas spektaklis, kuris patraukė dėmesį – „Brangioji Ana“ (autorinė kūryba). Režisierė Asta Liukpetrienė. Tai Pasvalio kultūros centro dramos studijos spektaklis. Vėl apie mobiliuosius ir kompiuterius. Matyt, kad kompiuterijos problema išties aktuali. Spektaklis gyvas, dinamiškas. Graži skulptūrinė mizanscenuotė nepavirto formalia. Puiki sceninė kultūra. Tik vienas minusiukas – scenelių užbaigimui trūko šiek tiek teksto. Be įdomaus dialogo spektaklis darosi per daug nuspėjamas, nėra netikėtumo ir įtampos. Štai čia ir pasimatė dar viena problema – autorinė kūryba. Šis spektaklis vienas iš geresnių autorinės kūrybos pavyzdžių, bet vis dėlto... O kiek prastų autorinės kūrybos spektaklių...

Dar viena įdomi problema išsikristalizavo Krekenavos regioniniame ture. Tai galima būtų suformuluoti „Vaikai labai to norėjo“ arba „Vaikams labai tai patiko“. Problema kyla dėl to, kad dažnai režisierius pasiduoda vaikų įtakai, nusileidžia jiems, norėdamas juos išlaikyti spektaklyje ar būrelyje. Suprantama, bet vis dėlto labai reikėtų pasvarstyti teatro režisieriui, kiek ir iki kolei galima nusileisti vaikų norams ir nuomonei, o kiek ir kur – išlaikyti savąją režisieriaus poziciją. Per didelė vaikų įtaka pakenkė šiaip jau neblogam Radviliškio Lizdeikos gimnazijos teatrui. Jie rodė miuziklą „Tadas Blinda“ (autorinė kūryba). Režisierė Rasa Atkočiūnienė. Pradėję originalia ir nebloga muzika ir perėję prie pasaulinio „popso“, sumenkino ir sugriovė spektaklio vientisumą. Tiesa, dainuojant buvo intonavimo problemų. Panašiai nutiko ir mano jau minėtame spektaklyje „Karnelės iš peklos“. Jame skambėjusi daina „Teka, teka skaisti saulė“ neturėjo nieko bendro su tolimesniu spektaklio veiksmu. Ir nors ta daina labai patiko vaikams ir režisierei (jie ją neblogai ir padainavo), bet tai buvo netikslus teatrinis ženklas, nukreipiantis žiūrovą visai kita linkme. Čia tiktų garsaus Amerikos psichoterapeuto ir rašytojo Irvino D. Jalomo patarimas: „Kai tekdavo rinktis – arba įdomią pedagoginę pastabą, arba išlaikyti istorijos dramatiškumą, bemaž visada pirmenybę teikdavau istorijai, o mokytojo pašaukimą bandydavau išreikšti netiesiogiai“.

Ignalina, 2013 m. balandžio 20–21 d.

Ignalinos regioniniame ture buvo apstu įvairios stilistikos, įvairių sprendimų spektaklių – nuo pasakų, klasikos pastatymų, klounados iki absurdo žanro spektaklių.

Mažųjų spektaklis R. Skučaitės „Mergytė ieško pasakos“, kurį parodė Skapiškio teatro studija „Ku-kū!“ (režisierė Vita Vadoklytė), stebino išradingumu, fantazija ir labai gyvu vaikų aktorių vaidinimu. Gyva ir vaikščiojanti dekoracija buvo neįtikėtinas atradimas, beje, visai puikiai pasiteisinęs ir labai pagyvinęs spektaklį. Vaikai puikiai veikia aplinkybėse, tiki tuo, ką daro, ir žino, ką daro. Puikus režisierės darbas su vaikais.

Vilniaus Vasilijaus Kačialovo gimnazijos teatro studija „Arlekinas“ labai pradžiugino puikiu spektakliu „Spalvota pasaka“ pagal A. Puškino „Pasaka apie popą ir jo berną Baldą“. Režisierė Tatjana Timko. Jie vaidina klounadine stilistika, ir tai jiems puikiai pavyksta. Svarbiausia, jų klounada labai savita, labai susieta su atlikėjų individualybėmis. Tai brangintinas bruožas. Ir dainuoja skambiai, sutartinai, labai gerai intonuoja – smagu klausyti. Puikiai vystomas siužetas, aiškūs įvykiai –

žodžiu, labai geras spektaklis.

Jau ne vienu puikiu spektakliu džiuginusi režisierė Jolanta Narbutaitienė šį kartą irgi parodė du spektaklius. Jolanta – atsakinga, darbšti, kūrybinga režisierė, todėl jos spektakliai įdomūs ir profesionalūs. Su Ignalinos Česlovo Kudabos pagrindinės mokyklos teatru „Iki“ parodė „Žiebtuvėlį“ pagal Eglės Aleknaitės pjesę. Įdomus sprendimas. Vaikai neblogai vaidina, truputį improvizuoja. Apie kitą Jolantos spektaklį pakalbėsiu vėliau.

Maloni staigmena buvo Molėtų kultūros centro jaunimo teatro „Remarka“ pasirodymas. Jie vaidino „Sieną“ pagal Just. Marcinkevičių. Režisierės Jolanta Žalalienė ir Akvilė Stančikaitė. Puikus spektaklis, emocionalus, aiškus, poetiškas. Labai nudžiugino.

Šiame regione lyg ir nejučiomis išsikristalizavo savo krašto, o kartu ir tėvynės meilės tema. Kalbėti apie savo kraštą, vaidinti lietuviškas pasakas, statyti lietuvišką dramaturgiją – visa tai meilės savo kraštui apraiškos. Tokių spektaklių „Šimtakojo“ šventėje dauguma. Meilė savo kraštui dar nebuvo taip ryškiai ir meniškai akcentuota kaip Ignalinos gimnazijos teatro „Iki“ pastatyme „Laumelė“ pagal Marijos Baranauskienės sakmę. Režisierė Jolanta Narbutaitienė „Laumelės“ pastatymu tiesiog apvainikavo šią mintį, iškėlė ją į padanges. Gera įžanga šiuolaikinio jaunimo į pasaką-sakmę. Tai stilizuotas jaunimo suėjimas ir padavimo „atnešimas“ apie šio krašto žmones, jų meilę ir kovą už ją. Šiame spektaklyje labai tiksliai įpintas liaudies šokis, puikiai padainuotos liaudies dainos. Išraiškingi kostiumai. O svarbiausia – gerai vaidinama. Spektaklis džiugino ir jaudino.

Kuršėnai, 2013 m. balandžio 27–28 d.

Kuo labiau „Šimtakojo“ regioninės šventės artėjo prie pabaigos, tuo daugiau spektaklių reikdavo pažiūrėti. Kuršėnuose jų buvo net 16. Kadangi dėl susiklosčiusių aplinkybių pirmąją dieną negalėjau dalyvauti, pasidalinsiu tik antrosios dienos šventės įspūdžiais.

Problemos ir jų sprendimai jau pradėjo kartotis. Bet buvo ir malonių akimirkų. Kai kurias paminėsiu. Klaipėdos Maksimo Gorkio mokyklos teatras „Vesnuška“ parodė D. Urbano „Visos pelės mėgsta sūrį“. Režisierė Galina Semionova. Buvo smagu matyti laisvus, gyvus vaikus, tikroviškai veikiančius aplinkybėse. Gaila, kad pjesės medžiaga neleido išsiskleisti – daugokai pjesėje buvo kalbėjimo.

Mažeikių Vytauto Klovos muzikos mokyklos „Colių“ teatras parodė labai estetišką šokio vaidinimą H. K. Anderseno ir rytų motyvais „Coliukė“. Ir muzikinis, ir scenografinis sprendimai maloniai glostė akį. Truputį gaila, kad spektaklyje trūko draminio veiksmo ir įtampos.

Bet užvis labiausiai tądien prie širdies buvo Šiaulių rajono kultūros centro teatro „Ikaras“ pasirodymas. Jie parodė publicistinę sceninę kompoziciją „Tekančio laiko įrašai“. Joje kalbama apie Kuršėnų krašto šviesuolius – Lauryną Ivinskį, Augustiną Gricių, Vytautą Vitkauską. Šie žmonės dirbo ir kūrė ne tik savo kraštui, bet ir Lietuvai. Labai gražus ir šventas reikalas juos prisiminti ir parodyti. Labai gaila, kad kompozicija neišaugo į vientisą spektaklį – trūko tikslesnio jungimo ir

daugiau dramos elementų.

Kaip gera pradžia – pusė darbo, taip tinkamas dramaturgijos pasirinkimas – pusė darbo. Rizikinga dramaturgija pakišo kojų Plungės kultūros centro vaikų ir jaunimo teatrui „Saula“. Režisieriai Sigita ir Romas Matuliai. Jų pastatymas V. Mastrosimonės „Pykšt pokšt, tu negyvas“ nepasiekė norimo rezultato. Ir nors matėsi pastangų, kad spektaklis įtikintų žiūrovą nežudyti, tačiau to nepakako. Gaila.

Žinoma, buvo ir daugiau spektaklių, kurie nepadarė didesnio įspūdžio ir neturėjo ryškesnio emocinio paveikumo.

Ir vis dėlto džiugu, kad „Šimtakojis“ – tai didelė vaikų ir jaunimo teatrų šventė, kuri skatina toliau dirbti ir tobulėti. Visos regioninės šventės buvo gerai organizuotos, sudarytos sąlygos kuo geriau pasirodyti atvykusiems kolektyvams.

Ačiū visiems!

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

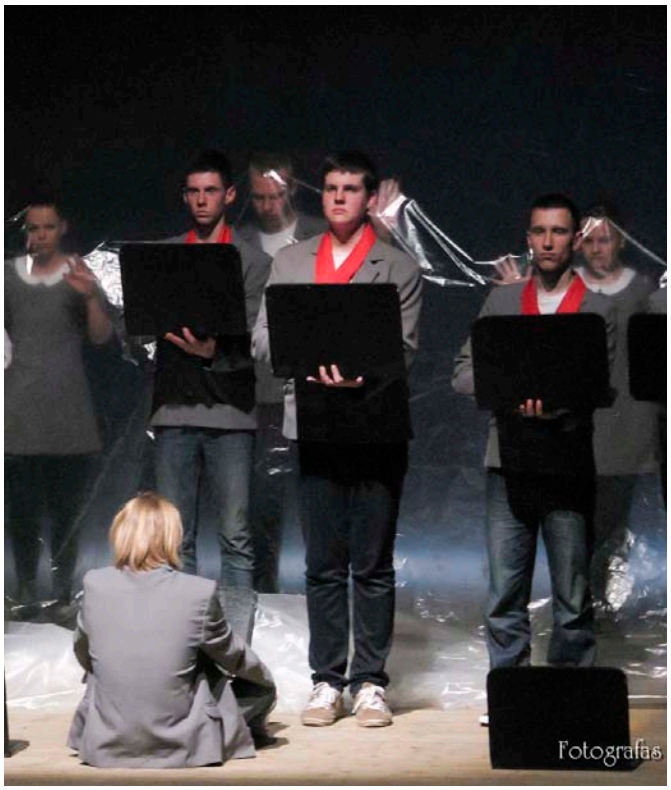

Fotografas Saulius Barasa

KLAIPĖDOS
„AUŠRA"

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

KLAIPĖDOS
„AUŠRA"
TĖLŠIŲ
„SAVI"
KURŠĖNŲ
„IKARAS"
Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

„Šimtakojo“ kelias 2013-aisiais

RAMŪNAS ABUKEVIČIUS

Pirmasis „Šimtakojį“ pasitiko Jurbarkas. Šventę pradėjo Jurbarko kultūros centro vaikų ir jaunimo teatras „Vaivorykštė“, šį kartą parodęs veiksmingą, tikrą, energingą spektaklį pagal Sauliaus Šaltenio pjesę „Škac, mirtie...“. Režisierė Birutė Šneiderienė. Spektaklis iš kitų matytų šio kūrinio inscenizacijų išsiskyrė įdomia režisūrine traktuote. Jaunimas spektaklio situacijas improvizavo gyvai ir žaismingai, išlaikydami pasirinktą žanrą.

Paskui į Jurbarko sceną kopė Vilkaviškio rajono Gižų Kazimiero Baršausko pagrindinės mokyklos teatras „Kuriame teatrą“ ir parodė spektaklį pagal Gražinos Mareckaitės pjesę „Berniukas su balandžiu“. Išvydome savotišką sociodramą – socialinės terapijos pavyzdėlį, kuriame personažai kalba tekstą ir vaikšto tam tikrose aplinkybėse. Bet tai netampa spektakliu su teatrui būdingu vidiniu veiksmu. Režisierės Romana Viliušienė, Irma Galeckienė.

Raseinių meno mokyklos mokomasis teatras „Svajoklis“ pasišovė atskleisti žinomą „Jūratės ir Kastyčio“ legendą pagal Maironio poeziją. Režisierė Albina Damašauskienė pasirinko įdomų režisūrinį sprendimą – poemą traktuoti kaip antikinę dramą. Tai pasiteisino. Veikiantis choras kuria tinkamą atmosferą ir siunčia reikiamą informaciją, o protagonistas Kastytis išgyvena personažo gyvenimą.

Susitikimas su Kauno rajono Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos vaikų ir jaunimo dramos studija „Vaidyba“ (režisierius Jonas Daraškevičius) visada kviečia į aukščiausio profesinio meno aukštumas. Ne išimtis ir šis spektaklis. Šį kartą teatras rodė Galinos Gordijenko „Blogi-geri“. Spektaklis atskleidžia skaudžias jaunimo problemas, jis jaudina ir veikia. Jaunų aktorių profesinis meistriškumas paperka. Scenografinis sprendimas paprastas, bet kuriantis spektaklio atmosferą, tai Renesanso teatro tradicijos tąsa, bet perteikta šiuolaikinėmis priemonėmis, virsta ir namais, kuriuose trūksta šilumos, ir sąvartynu, kuriame skleidžiasi paauglių dvasios šviesa. Kitas „Vaidybos“ spektaklis pagal Hansą Kristianą Anderseną „Šuo ir Besmegenis“, režisuotas Jono Daraškevičiaus, užbūrė savo dvasine švara, estetine plastika. O Besmegenio ir Šuns vaidmenų atlikėjai demonstruoja aukščiausią profesinį meistriškumą. Spektaklyje naudojama animacija ir muzika, sukurta paties režisieriaus, praplečia scenos erdvę ir išveda į kosmines būties klausimų erdves.

Gargždų „Kranto“ pagrindinės mokyklos dramos studija „Be kaukių“ parodė spektaklį pagal Vytautą V. Landsbergį „Rudnosiukiškių poeto istorija“. Spektaklis aktyvus, bet režisierei Rasai Rusteikienei nepavyko išvengti sumaišties, liko neaiškios personažų siekiamybės.

Šakių kultūros centro vaikų teatras „Kaukas“ rodė spektaklį „Lapsio kelionė“ pagal Trakų rajono Lentvario Motiejaus Šimelionio vidurinės mokyklos moksleivių pjesę. Režisierė Laima Kajokaitė-Balčiūnienė. Tai spalvingas vaikiškas vaidinimėlis. Įsidėmėtinas spektaklyje Lapsio vaidmuo.

Jurbarko kultūros centro Konstantino Glinskio teatro vaikų ir jaunimo studija pakvietė į spektaklį „Būti paaugliu“. Neseniai pradėjusi dirbti režisierė Agnė Banytė, subūrusi savo jaunimo trupę, rengia ją sceniniam vyksmui iš pagrindų, remdamasi pamatiniais sceninės veiklos dėsniais. Spektaklis įtikina, jis emocionalus ir veiksmingas. Aktorinio trenažo elementai sujungti į spektaklį. Spektaklis veiksmingas, atskleidžiantis gebėjimus, talentus ir perspektyvas. Šis spektaklis kaip edukacinė priemonė, nubrėžianti aktorinio pradžiamokslio gaires, gali būti rodomas įvairių studijų dalyviams. Tokio lygio egzaminas nepadarytų gėdos nė vienai aktorius ruošiančiai mokslo įstaigai.

Kauno rajono Raudondvario jaunimo teatras „Išgelbėti“ pasirinko Lauros Sintijos Černiauskaitės pjesę „Blyksnis po vasaros vandeniu“, režisierė Lina Žekonienė. Pjesė sudėtinga, sunkiai įkandama ir profesiniams teatrams. Pastangų dedama daug, bet jauniems aktoriams sunku įveikti sudėtingus suaugusiųjų vaidmenis. Jie stengiasi, veikia tikslingai, bet gyvenimo patirties trūkumas sukliudo visavertiškai atskleisti personažų išgyvenimus ir santykius. Tokiam spektakliui reikėjo rasti sprendimą, sukurti tam tikras žaidimo taisykles, kurios padėtų aktoriams įgyvendinti keliamas užduotis. Nors pagrindinis mergaitės vaidmuo vertas pagyrimo.

Kauno rajono Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos teatro studija „Kvietimas“ parodė spektaklį „Karnelės iš peklos“ pagal lietuvių liaudies pasaką. Režisierė Zita Butiškytė. Deja, net ir tokioje paprastutėje istorijoje nesurastas sceninis žaidimas, vyksta tik pasakos atpasakojimas.

Šakių „Varpo“ vidurinės mokyklos dramos studija sceną užpildė Andriaus Kurienio pjesės „Moderatoriai“ kompiuteriniais klavišais. Kartais atrodo, kad režisierė Vilija Meškaitienė galėtų pastatyti įdomų, veiksmingą, problemišką ir aktualų spektaklį, net jei spektaklio pagrindu būtų imama telefonų knyga. Puikus spektaklis, sukurtas įspūdingas sceninis vaiz-

dinys.

Punsko lietuvių kultūros namų jaunių teatras „Kregždė“ atvežė į šventę vilties, šviesos ir šilumos kibirkštėlę. Jie rodė spektaklį pagal Antuano de Sent Egziuperi knygą „Mažasis princas“. Režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Tai šiltas ir atviras spektaklis. Netikėtai jautrus sceninis sprendimas. Gyvatė-rožė, Lakūnas, Mažasis princas – tai vaidmenys, nepaliekantys žiūrovo ilgai po spektaklio. Aktorių tikrumas ir nuoširdumas paperka. Sunku išskirti kurį nors vaidmenį, nes visi vaidinantys veikia tiksliai, įdomiai. Jų kuriami personažai tikri, paprasti ir veiksmingi. Punskiečiai išsaugojo tokį teatro raiškos būdą, kai nereikia šaukti, o tik aiškiai ištarti žodžius – ir žiūrovai nuščiūva ir suklūsta, norėdami išgirsti, apie ką šneka aktorių sielos.

Jonavoje pasitiko netikėtumas – jungtinis Jonavos rajono savivaldybės teatro ir Jonavos Janinos Miščiukaitės meno mokyklos spektaklis pagal Hansą Kristianą Anderseną „Laukinės gulbės“. Režisierė Živilė Martinaitienė, visada pasižyminti naujomis teatro raiškos paieškomis, ir šį kartą užsimojo grandioziniam teatro šėlsmui – ir jai tai pavyko: spektaklyje vaidina 160 vaikų, įtraukta visa Jonavos meno mokykla su mokiniais ir mokytojais. Gyvas orkestras „orkestrinėje“, papildantis sceninį vyksmą ir kuriantis atmosferą, scenoje plastika ir epochiniai šokiai. Įtikinantys aktorių veiksmai, tiksliai parinkta vaizdo projekcija praplečia sceninę erdvę ir kuria reikiamą atmosferą... Šalia neabejotinos kūrybinės sėkmės spektaklis turi didelę auklėjamąją ir socialinę naudą.

Bet kitame šios režisierės spektaklyje, J. Lomovcevo „Vakaras su angelais“, pritrūko vientisumo. Jaunieji aktoriai drąsūs. Įtikinamai kuria bendraamžių charakterius. Laisvai improvizuoja. Pritrūko angelų (personažų) aktyvesnio dalyvavimo. Kartais spektaklis pabyra į atskiras sceneles. Nors visumoje jis stiprus, ir aktoriai, ir režisierė žino, kur link veda žiūrovą. Tikėtina, kad jis dar augs ir tvirtės.

Kėdainių kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro studija „Polėkis“ parodė spektaklį „Sniego karalienė“ pagal Jevgenijų Švarcą. Režisierė Genovaitė Gustytė (Šaučiūnienė) spektakliui sukūrė gražius kostiumus, bet papasakoti pasakos nepavyko. Vaidinantys vaikai akivaizdžiai geri, bet, matyt, vykdantys neteisingas užduotis, kartais tik atbildena tekstą, kitą kartą „nudavinėja“ ir maivosi.

Kėdainių „Atžalyno“ gimnazijos dramos būrelis žiūrovų dėmesiui pateikė savo režisierės Aušros Ščiukienės dramaturginį vaizdelį „Viena diena iš Erikos dienoraščio“. Nesuprantama nei kodėl, nei ką tuo dienoraščiu norėta pasakyti. Visur tvyro nesusipratimas. Sceninis veiksmas – publikos juokinimas. Tik maivymasis ir „nudavinėjimas“.

Žavingomis dekoracijomis, skoningais rūbais ir vaidybos saiku dvelkė Sasnavos pagrindinės mokyklos ir laisvalaikio salės vaikų ir jaunimo teatro „Jaunuolynas“ spektaklis „Plėšikas Hocenplocas“, sukurtas pagal Otfriedo Proislerio knygą. Režisierė Birutė Labutytė. Vaikai vaidina nuoširdžiai ir tikrai. Veiksmingi, kuria savo istoriją, joje gyvena ir siekia užsibrėžtų tikslų.

Prienų rajono Naujosios Ūtos laisvalaikio salės vaikų ir jaunimo mėgėjų teatras parodė spektaklį L. Ustinovo „Miestas be meilės“. Režisierė Anelė Lukjančuk. Spektaklis pilkas kaip pasirinkta dekoracijų spalva. Uždaviniai aktoriams neformuojami, jie neturi ką scenoje veikti, jie organiški, bet tik skėsčioja rankomis ar laukia nuobodžiaudami savo replikos. Įdomus miesto Burmistro vaidmuo.

Kauno vaikų ir jaunimo teatras „Vilkolakis“ vaidino „Princesę ir mėnulį“. Spektaklio autorė ir režisierė Stasė Ivanauskaitė sukūrė pjesę Džeimso Terberio kūrinių motyvais. Vaidinimas aktyvus, veržlus, ritmingas, tikras. Visi aktoriai dirba tiksliai. Aiškios kiekvieno siekiamybės, bet tai neužmuša spektaklio gyvumo. Pasaka papasakota įtaigiai.

Varėnoje laukė susitikimas su Kauno Šv. Mato gimnazijos teatro studija „Kubas“, kurie rodė spektaklį pagal Viljamo Šekspyro dramą „Romeo ir Džuljeta“. Spektaklio režisierius ir dailininkas Tomas Erbrėderis surado puikų stenografinį sprendimą, leidžiantį keisti veiksmo vietas ir kurti reikiamą atmosferą, drapiruoti kostiumus suteikiant epochai būdingą siluetą. Tekstas jaunųjų aktorių lūpose skamba tikrai ir įtikinamai. Net mažiausi vaikai dėsto savo vidinius siekius Šekspyro žodžiais. Visi veikia tikslingai. Na, šiek tiek pritrūko ritmo, stigo emocinės kaitos.

Lazdijų kultūros centro Veisiejų kultūros namų jaunimo teatro studija „Veidai“ bandė kalbėti savo žodžiais. Jie parodė spektaklį pagal jaunųjų studijos aktorių ir vadovo scenarijų „Padaužų kaimo vaikai“. Tai bandymas kalbėti aktualiomis socialinėmis temomis. Vaikai sakomus tekstus išgyvena, bet

spektakliu tai netampa, lieka paskirų, nors ir prasmingų tekstų mozaika. Režisierius Saulius Lukošiūnas.

Alytaus „Drevinuko“ mokyklos-darželio teatro studija „Drevinukas“ rodė spektaklį pagal Vytauto V. Landsbergio „Uodų pasakas“. Režisieriai Ieva Ivanauskienė, Jonas Gaižauskas. Gražus vaikų būrys. Nepaprastai skoningi ir gražūs rūbeliai, tiksliai charakterizuojantys personažus. Vaikai veikia tiksliai, bet truputį užsižaidžia, trūksta vystymosi, krenta ri-

tmas, viskas ritasi viena ritmine banga.

Alytaus Jotvingių gimnazijos dramos studija „Taškas“ ėmėsi Vytauto V. Landsbergio „Obuolio istorijos“. Režisieriai Jonas Gaižauskas, Marytė Stasiukynienė. Spektaklis įtraukia savo emocijų sūkurin. Aktoriai gyvai improvizuoja. Teatrinis žaidimas paremtas ne vaidybiniu ritmu, bet emocijų kaita. Žiūrovas vedamas per emocijų labirintą, kuriame nežinai, kas laukia už kito posūkio: juokas ar ašaros. Įsimintinas Brolio-Adomo vaidmuo.

Daugų Vlado Mirono gimnazijos ir Alytaus miesto jungtinis jaunimo teatras rodė spektaklį pagal „Keistuolių“ teatro scenarijų „Paskutiniai Brėmeno muzikantai“. Režisieriai Žiedūnė Maldonienė, Ieva Ivanauskienė, Jonas Gaižauskas. Tai didžiulis, smagus muzikinis fejerverkas, trykštantis šokiais, plastiniu judėjimu ir dainomis – šlageriais.

Varėnos rajono Liškiavos pagrindinės mokyklos vaikų dramos kolektyvas parodė spektakliuką pagal Kosto Kubilinsko „Vėjo botagėlį“. Režisierė Marijona Gervelienė. Tekstinis spektakliukas. Personažas ateina, pasako žodžius ir vėl išeina. Trūksta teatrinių įvykių, režisierė su aktoriais nekuria miško gyvenimo, labiau linkę ne veikti, bet pavaizduoti, kad veikia.

Varėnos moksleivių kūrybos centro renginių organizatorių ir vedėjų būrelis „Impro“ stojo į sceną su spektakliu pagal Biržų „Saulės“ gimnazijos moksleivių sukurtą pjesę „Dvyliktokai“. Režisierė Irena Čeplikienė. Pasirinkta bendraamžių tematika, turėjusi vesti vaidintojus, nutolo. Jaunieji aktoriai nesugebėjo atsiriboti nuo savęs ir pasinerti į kuriamus personažus, atsidurti duotose aplinkybėse. Liko tik savo susikurtų įvaizdžių ekspozicija. Spektaklis vietoje bendro teatrinio išgyvenimo tapo solinių šou pasirodymu.

Krekenavoje stebėjome Panevėžio rajono Pajstrio kultūros centro vaikų ir jaunimo teatrą „Skruzdėlė” (režisierė Daiva Kiršgalvienė). Jie rodė spalvingą Regimanto Kaškausko komediją „Papereckiai sportuoja”. Aktoriai tikslingai veikia, kuria įdomius personažus. Spektaklis sušlubuoja, kai aktoriai pameta ritmą ir praranda uždavinius.

Panevėžio rajono Smilgių kultūros centro Perekšlių padalinio vaikų teatro studija „Už durų” (režisierius Andrius Povilauskas) parodėVytauto V. Landsbergio „Pasaką apie

obuolius ir pasaulio pabaigą“. Vaikai muzikalūs, pradėjo gražiai. Atrodė, bus vaidinimas, bet pamažu slūgo ritmas, kartojosi išraiškos priemonės. Gaila, kad nebuvo pagalvota, kaip įjungti į spektaklio audinį daugiau muzikinių prisitaikymų, tai, ko gero, būtų artistus mobilizavę ir padėję išlaikyti trūkstamą spektaklio ritmiką.

Pasvalio kultūros centro jaunimo dramos studija (režisierė Asta Liukpetrienė) pristatė autorinės kūrybos spektaklį „Brangioji Ana“. Merginos tiki tuo, ką daro, jos stilingos (juodi rūbai, raudoni rankinukai), stilinga ir visa scenografija, gražus atradimas – žaidimas su lėlėmis. Aiški problematika. Spektaklis praturtintas judesiu. Bet dramaturgija sutrukdė pasiekti norimos visumos ir platesnio apibendrinimo, jis liko nors ir tikrais, išgyventais, tačiau pavieniais pasisakymais.

Gaivus ir tikras atrodė Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos Ustukių pagrindinio ugdymo skyriaus ir Pasvalio kultūros centro Ustukių skyriaus teatras. Režisierės Rita Balčiauskienė ir Vilma Stepanovienė. Teatras parodė Antano Gudelio pasakaitę „Pasėjo senelis avižas mėnesienoj“. Puikus spektaklis, paprastas, žavus savo tarmiška šnekta. Scenografija paprasta. Vaidmenukai žavūs. Galima būtų išskirti Bobulės, Veršelio, Vilko vaidmenis.

Rokiškio kultūros centro vaikų teatras „Grįžulo ratai“ (režisierė Svetlana Artemjeva) parodė spektaklį pagal Vytauto Gaižausko pjesę „Koridoriaus vaikai“. Geri vaikai, vaidmenis kuria tiksliai, nespausdami ir nepervaidindami, bet maudosi praradusios aktualumą dramaturgijos labirintuose. Niekas iki galo nežino, ką čia veikia. Abejotini tie visi klijų uostymai, jie sukelia abejonę, ar tai netaps reklama to dar nepatyrusiems žiūrovams.

Rokiškio rajono Pandėlio universalaus daugiafunkcinio centro teatrinės raiškos studija su režisiere Sonata Babickiene ėmėsi Vilhelmo Haufo pasakos „Jaunasis anglas“. Pasaka nėra paprasta, joje užkoduota socialinė visuomenės kritika. Turi būti atrastas būdas, kaip parodyti moralinį visuomenės nuosmukį, o jis, deja, nerastas. Rūbai atrodo atsitiktiniai. Scenografija aktoriams nepadeda. Pritrūkta tikslingumo. Kai neišspręstas miestelio gyvenimas, kuo jie tokie miesčioniški ar dar kokie nors „blogiečiai“, tada ir beždžionė tampa nebereikalingu dirgikliu.

Panevėžio „Minties“ gimnazijos dramos būrelis, režisuojamas Birutės Beresnevičienės, pateikė Balio Sruogos „Dobilėlio penkialapio“ ištrauką. Sveikintina, kad nerodė viso kūrinio. Gal tokiu pavyzdžiu galima būtų sekti, nes iš ištraukos galima spręsti apie neparodytą dalį ir visumą. Šiuo atveju vaidinimas netapo spektakliu. Tai greičiau literatūrinis pjesės

perskaitymas. Nėra sukurto personažų sceninio gyvenimo. Nerastas dramaturgijos aktualumas. Kodėl aš šiandien kuriu

spektaklį pagal šią dramaturgiją, kodėl svarbu apie tai kalbėti? Vaidina kažkokius ponus iš kažkokios epochos. Per dramaturgiją, per personažus reikia kalbėti apie savo problemas. Įjungti savo patirtį ir problematiką.

Panevėžio pradinės mokyklos teatro studija „Mažoji scena“ (režisierė Vida Judokienė) parodė spektaklį pagal Luiso Sepulvedos knygą „Apie žuvėdrą ir katiną, kuris išmokė ją skraidyti“. Spektakliui pasiūti gražūs rūbeliai, bet nėra sukurta jokio sceninio veiksmo. Aktoriai žiūrinėja į žiūrovus ir sako tekstuką. Jokio teatro. Tai darželio „rytmetėlis“.

Panevėžio Juozo Miltinio gimnazijos teatro studija su režisieriumi Juliumi Tamošiūnu improvizavo Sigito Gedos „Žemynėlį“. Pasirinktas žaidimas pasiteisino. Spektaklis pavyko. Aktoriai veikia tiksliai. Surastas įtikinamas pasakos sekimo žaidimas. Įdomūs stenografiniai prisitaikymai. Įsimintinas Arkliuko vaidmuo.

Šiaulių moksleivių namų vaikų ir jaunimo teatro studija „Kompanija šauni“ (režisieriai Dalė ir Virginijus Dargiai) parodė spektaklį „Aš – pasaulio bamba“. Spektaklis parengtas remiantis trenažiniais studijos pratimais. Spektaklis ekspresyvus ir veiksmingas. Tai galėtų tapti metodine priemone ir kitiems vaikų ir jaunimo teatrams bei studijoms, tapti pavyzdžiu, kaip visapusiškai reikia ruošti jaunuosius aktorius. Šiaulių teatro vadovai yra parengę ne vieną studijos kartą, aktorius ugdanti metodika renkama kruopščiai ir tikslingai. Deja, iki visaverčio spektaklio pritrūko vientisumo.

Kitas Šiaulių moksleivių namų vaikų ir jaunimo teatro studijos „Kompanija šauni“ (režisieriai Dalė ir Virginijus Dargiai) spektaklis „Durys“. Tai ekspresyvus plastikos spektaklis. Tematiškai puikiai sudėliotas. Jaunimas ir juda, ir veikia tiksliai ir profesionaliai. Durų metafora atskleidžiama įvairiomis plotmėmis, tai durys į laisvę, durys į meilę, durys į istoriją... O spektaklio visuma išauga į apibendrinamąjį durų kaip gyvenimo simbolį.

Radviliškio Lizdeikos gimnazijos teatras, režisuojamas Rasos Atkočiūnienės, parodė Rimanto Šavelio miuziklą „Tadas Blinda“. Deja, spektaklis pilnas muzikinės eklektikos. Kostiumai irgi eklektiški. Spektaklio stilistika visiškai neaiški. Veikia scenoje irgi pabirai, neturėdami aiškių uždavinių ir tikslingumo.

Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos teatrinės raiškos grupė parodė režisierės Vilijos Morkūnaitės spektaklį „Subrendėlio atmintinė“. Etiudinis spektaklis, siekiantis apžvelgti personažų vaikystę ir su jais kartu užaugti, spręsti dabar paauglystėje kylančias problemas. Spektaklyje trūksta vedančios dramaturginės grandies. Vaikystės scenose, kuriose aktoriai bando kurti darželinukų charakteristikas, einama ne išgyvenimo, o parodymo keliu, tai tampa panašu į pasimaivymą. Abejotinas ir „realybės šou“ atkartojimas, neaiškus tokio sprendimo pagrindimas.

Visagino „Gerosios vilties“ vidurinės mokyklos teatras ir jo režisierė Tamara Unuchek parodė spektaklį pagal Antono Čechovo „Mešką“. Tai bandymas kurti tradicinio psichologinio teatro principais. Vaikai laisvi, tekstas veržlus. Veiksmas ekspresyvus. Bet spektaklyje trūksta tikslesnės režisūrinės koncepcijos, juk ne gana vien organiškai susakyti tekstą.

Ignalina pasitiko puikiai organizuota šventė. Pertraukos užpildytos veiksmu. Ignalinos jaunieji atlikėjai dainavo ir šoko.

Po atidarymo į sceną kopė Anykščių rajono Troškūnų teatro studija „Mes“, jie rodė spektaklį pagal Vytauto V. Landsbergio „Obuolių pasakas“. Režisierė Jolanta Pupkienė sukūrė gražų ir spalvingą spektaklį, vaikai veikia, žaidžia. Jie aktyvūs ir veiksmingi.

Zarasų rajono Degučių vaikų dramos grupė „Žibintas“ su režisiere Skaidre Vanagaite parodė savos kūrybos spektaklį „Mielosios“. Vaikai vaidina princeses, visos nori būti gražios, bet dramaturgijos stoka įvėlė sumaištį. Tapo neaišku, nei kas, nei apie ką vaidina.

Vilniaus Šv. Kristoforo pagrindinės mokyklos pradinių klasių teatras „Pelėdžiukas“ pateikė improvizaciją „Aš vienas namuose“. Spektakliui naudoti Antuano de Sent Egziuperi tekstai. Režisierė Vandutė Šlionskienė. Pasirodymas, į kurį buvo bandoma sujungti visus meno edukacijos elementus, spektakliu taip ir netapo. Scenoje teatro prasme niekas neįvyko. Sceninio gyvenimo nėra, neaiškūs uždaviniai ir siekiamybės.

Jono Katelės paramos ir labdaros fondo Jaunimo dramos studija rodė poetinį spektaklį „Jaunos dienos“, sukurtą pagal Maironio poeziją (režisierius Jonas Buziliauskas). Stebėjome bandymą įveiksminti poeziją ir sukurti spektaklį. Daugeliu atvejų tai pavyksta, rasti prisitaikymai, tikslios metaforos, bet apskritai tai lieka literatūrine kompozicija. Nors bandymas kitaip suprasti ir perteikti Maironio poeziją – geras.

Anykščių Jono Biliūno gimnazijos „Kino klubo“ grupė parodė vizualizaciją „Kinas juda“. Režisierė ir idėjos autorė Renata Miškinienė. Deja, kai susiplakė du žanrai, tai neliko nei kino, nei teatro. Judėjimas scenoje tamsoje konkuruoja su kino vaizdais ir tampa neaiškūs nei vieni, nei kiti. Jie tarpusavyje siejasi tik patiems kūrėjams suprantamu būdu. Istorija lieka nepapasakota, trūksta sceninio veiksmo ir siekiamybės.

Ignalinos gimnazijos teatras „Iki“ parodė spektaklį „Laumelė“ pagal Marijos Baranauskienės sakmę. Režisierė Jolanta Narbutaitienė. Pasakojama legenda užbūrė žiūrovus. Stebino režisierės gebėjimas uždegti aktorius ir savo krašto legendas papasakoti įkvėptai ir noriai. Puikus spektaklis. Spektaklyje viskas alsuoja vientisumu. Vaizdo instaliacija papildo pasakojamą istoriją. Įstabūs sceniniai atradimai – vestuvių juostų pynė. Spektaklis ekspresyvus ir veiksmingas. Veikiama tiksliai ir prasmingai.

Ignalinos Česlovo Kudabos pagrindinės mokyklos teatro „Iki“ vaikų grupės spektaklis „Žiebtuvėlis“ pagal Eglės Aleknaitės pjesę (režisierė Jolanta Narbutaitienė) taip pat buvo spalvingas ir įdomus. Rastas savitas pjesės sprendimas. Vaikai vaidina suprasdami, ką daro, kuria paprastus, bet įdomius personažus. Spektaklis režisūriškai tiksliai sustyguotas ir įtikina.

Utenos Adolfo Šapokos gimnazijos teatras parodė ištrauką iš Adomo Mickevičiaus „Vėlinių“. Režisierius Nerijus Rastinis. Uteniškiai įtikinamai kuria Vėlinių atmosferą. Pats literatūrinės medžiagos pasirinkimas rodo rimtą nusiteikimą. Įdomiai sugalvoti dvasių pasirodymai, bet, deja, visas spektaklis juda viena pakylėta nata. Nevertinamos aplinkybės. Protagonistas giliai išgyvena savo vaidmenį, bet vaidina pats sau, trūksta santykio su aplinkoje vykstančiais reiškiniais ir pasirodančiais veikėjais. Nepakankama vystymosi eiga, neaiški kulminacija. Nėra finalo.

Vilniaus kultūros centro teatro studija „Elementorius“ rodė spektaklį pagal Arvydo Ambraso ir Regimanto Midvikio pjesę „Duobė“. Režisierius Vytautas Rašimas. Įdomus dramaturginis pasirinkimas, intrigą keliantis vien pačiu pavadinimu. Bet intriga ir lieka tik pavadinime. Spektaklį bandoma kurti atkartojant „Elementoriui“ būdingą stilistiką. Aktorės veikia nepriekaištingai, bet suvelti personažai įneša į pasakojamą

istoriją sumaišties. Nesuprantama, kam reikalingas priklijuotas prologas, kuris niekaip nesisieja su pjese. Dėl tų priežasčių daugiau „absurdo“ neatsiranda. Spektaklis suprastėja, kai susiaurinamas personažų ratas ir numetamos šonan duotosios aplinkybės. Aktorių improvizacijos įtikina, rasti įdomūs prisitaikymai, bet užsižaidžiama ir prarandama dramaturginė minties gelmė.

Kupiškio rajono Skapiškio vaikų ir jaunimo teatro studija „Ku-kū“ rodė spektaklį pagal Ramutės Skučaitės pjesę „Mergytė ieško pasakos“. Režisierė Vita Vadoklytė vėl džiugino išradingumu. Puikūs scenografiniai sprendimai leido sukurti žaidimo teatre atmosferą. Jaunieji aktoriai laisvi ir žaismingi. Įdomūs personažų, vaidinančių „dviem aukštais“, atradimai

(Voras, Pelėda).

Visagino kūrybos namų meno mokyklos teatro klasė rodė Katios Matiuškinos „Katinas da Vinči. Anakondos šypsena“. Režisierė Marina Šiškina. Pasirodymą būtų galima pavadinti teatralizuotu koncertu. Vaidindami personažus perspaudžia, istorija pasakojama kalbinėmis, o ne teatro priemonėmis. Trūksta ištisinio veiksmo ir siekiamybių. Rūbeliai pasiūti gražūs.

Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro vaikų ir jaunimo teatro studija „Akiniai“ vaidino spektaklį „Tai – meilė“ pagal J. D. Žilaitytės, R. Dautremer kūrinius. Režisierė Lina Puodžiūnienė. Spektaklis paprastas ir jautrus. Scenelės vaidinamos tiksliai. O jeigu teatras pabandytų kurti ne tradiciniu reginčiųjų būdu, o išnaudojant savo ypatingas pojūčių savybes, tai rastų naujų raiškos formų ir turinio netikėtų sprendimų.

Kaišiadorių rajono Žiežmarių kultūros centro dramos būrelis parodė spektaklį „Vaikas“ pagal Paulines Mol pjesę. Režisierė Irena Skurvydienė. Deja, patys vaidintojai, rodos, nesupranta, ką scenoje veikia. Stumdo dėžes ir ieško kažkokio kiaušinio, apie kurį neturi jokio supratimo. Tai lieka neaišku ir žiūrovui. Spektakliui trūko ir veiksmo, ir minties.

Molėtų kultūros centro jaunimo teatro kolektyvas „Remarka“ debiutavo renginyje su spektakliu „Siena“ pagal Justiną Marcinkevičių. Režisierės Jolanta Žalalienė, Akvilė Stančikaitė sukūrė atmosferinį, tikslų ir šiltą spektaklį. Puikūs vaidmenys. Stenografinis sprendimas informatyvus, jis padeda ir aktoriams, ir žiūrovams, kurdamas tikslias vietos bei veiksmo aplinkybes. Atmosferų žaismė pasiekia žiūrovų sielas ir jaudina, o naudojami pantomimos elementai suteikia spektakliui papildomos poetinės raiškos.

Vilniaus Vasilijaus Kačialovo gimnazijos teatro studija „Arlekinas“ pagal A. Puškino kūrinį „Pasaka apie popą ir jo berną Baldą“ sukūrė savo „Spalvotą pasaką“. Režisierė Tatjana Timko. Teatras ištikimas savo žanrui ir stilistikai. Spektaklis ekspresyvus, spalvingas, žaismingas. Naudojamos rusų liaudies dainos persipina su šiuolaikiniais muzikiniais akcentais, sukuriamas veiksmingas klounados ir tradicinio teatro vienis. Vaidinami santykiai išreikšti aiškiai ir tiksliai. Papasakota istorija žavi ir aiški.

Kuršėnuose Plungės rajono savivaldybės kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro „Saula“ vaikų grupė rodė Hanso Kristiano Anderseno pasaką „Coliukė“ (režisieriai Sigita ir Romas Matuliai). Spektakliu sekama pasaka aiški ir tikra. Daug teatrinės išmonės ir žaismės. Scenografija ir kostiumai išmoningi, o jaunieji aktoriai vaidina tiesiog puikiai. Deja, kitame Plungės rajono savivaldybės kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro

„Saula“ jaunimo grupės spektaklyje Viljamso Mastrosimonės „Pykšt pokšt tu negyvas“ (režisieriai Sigita ir Romas Matuliai) pasirinktos skurdžios teatrinės raiškos priemonės gniuždė ir nekvietė daryti išvadų. Bet čia daugiau dramaturginė, o ne režisūros sprendinių problema. Aktoriai vaidina puikiai. Kiekvienas jų veikia tiksliai. Aiškūs tarpusavio santykiai, o pagrindinio vaidmens atlikėjas tampa tiesiog herojumi. Filme gal kitaip, o teatre, trūkstant objektyvių raiškos priemonių, spektaklis skleidžia naikinantį įspūdį.

Kretingos rajono kultūros centro Raguviškių skyriaus vaikų dramos būrelis bandė žaisti pagal Daivos Čepauskaitės pjesę „Bulvinukų žaidimas“ (režisierė I. Herulcaitė-Ašmontienė). Nors ir pagalvota apie personažų charakteristikas, stengtasi pasisiūti tinkamus kostiumus, vis dėlto liko netikro ir neišmoningo blaškymosi po sceną įspūdis.

Šiaulių rajono Meškuičių filialo vaikų dramos būrelis bandė vaidinti pagal Vytauto Petkevičiaus knygelę „Sieksnis – sprindžio vaikas“. Režisavo L. Morkūnienė. Spektaklis

eklektiškas ir netvarkingas.

Kretingos rajono kultūros centro teatras-studija „Atžalynas“ rodė spektaklį pagal Irinos Micheičevos pjesę „Labas, rytojau!“ (režisierė Auksė Antulienė). Spektaklis jausmingas ir subtilus. Tematika jautriai paliečia kiekvieną žmogų. Daug išradingų režisūrinių sprendimų. Aktorių vaidmenys tikslingi.

Klaipėdos vaikų ir jaunimo teatras „Svajonė“ scenoje skaitė Edvardo Oblio pjesę „Trys aukštos moterys“ (režisierė ir dailininkė Mira Kolaitytė). Būtent skaitė, nes veiksmo ir tikro gyvenimo jame trūko. Pjesė akivaizdžiai per daug sudėtinga jaunoms atlikėjoms, nors teisybės dėlei reikėtų pasakyti, kad merginos gilinosi ir bandė spręsti personažų charakterių ir tarpusavio santykių problemas.

Klaipėdos jaunimo centro „Aušros“ teatro studija rodė spektaklį pagal Viljamso Mastrosimonės „Pykšt pokšt tu negyvas“. Spektaklis sukurtas be režisieriaus. Matyt, todėl ir atsiranda kažkokie nesuprantami aktoriniai veikėjų charakterių perspaudimai, neaiškūs santykiai, neišbaigtumas, režisūrinių akcentų stoka.

Naujosios Akmenės muzikos mokyklos draminio-muzikinio ugdymo klasė rodė spektaklį „Dvyliktokai“ pagal Biržų „Saulės“ gimnazijos 11 kl. moksleivių kūrybą (režisierė D. Kvaukienė). Pasirodymas nelabai turintis sąlyčio taškų su teatru.

Šiaulių rajono kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro „Ikaras“ jaunimo grupė, vaidino spektaklį „Septyniolika“, su-

kurtą pagal M. Valiulio pjesę „17“ (režisierius Petras Valskys). Spektaklis, radęs savo raiškos formą, filosofinis, praturtintas plastikos ir judesio elementais, įtikina.

Telšių Žemaitės dramos teatro vaikų ir jaunimo studija „Savi“ pasirinko Rūtos Oginskaitės pjesę „Meškis po širdim“. Režisierė Laimutė Pacevičienė. Sukurtas tikslus scenovaizdis, gyvai skambantys fortepijono garsai ir subtili jaunųjų aktorių vaidyba nuteikė atviram susitikimui su vaikyste ir kiekvienam su savimi. Spektaklis kelia aktualias problemas, o kartu yra teatralus ir poetiškas. O pagrindinio vaidmens atlikėjas berniukas kuria savo daugiatekstį personažą taip įtikinamai, kad kartais pasijunti lyg stebėtum jo tikrą gyvenimą.

Klaipėdos Simono Dacho progimnazijos Teatro studija sukūrė spektaklį pagal J. Januškevičiūtės pjesę „Paršiukas Ikaras“. Režisierius Karolis Makauskas radęs savo teatro kalbą, jo spektakliuose vaikai žaidžia pasirinktos dramaturginės medžiagos žaidimus. Ne išimtis ir šis spektaklis, atskleidęs įdomų gyvenimą, deklaruojantis amžinus siekius ir kelius. Bet spektakliui šiek tiek pristigo ritmo, trūko kulminacijos. Viskas vyko šiek tiek vienoda eiga. Bet aktoriai savo personažus kuria tikrai ir džiugiai, nepervaidindami, veikdami.

Klaipėdos Maksimo Gorkio pagrindinės mokyklos teatras „Vesnuška“ parodė spektaklį Diulos Urban „Visos pelės mėgsta sūrį“. Režisierė Galina Semionova, kaip visada, savo spektaklius kuria remdamasi klasikine teatro tradicija. Šio pasirodymo esmėje glūdi pamatinių teatro elementų sprendimai, o vaidmenys kuriami, įvertinant aplinkybes ir personažų tarpusavio santykius ir charakteristikas

Mažeikių Vytauto Klovos muzikos mokyklos „Colių“ tea-

tras pagal Hansą Kristianą Anderseną, panaudodamas rytietišką muziką, judesio motyvus bei ornamentiką, sukūrė plastinį spektaklį „Coliukė“ (režisierė Airida Lementauskienė). Spektaklis, radęs savo raiškos raktą, pasakoja Coliukės – bręstančio

žmogaus istoriją. Kuriamų personažų plastika tiksli. Vaikai veikia be žodžių, bet išlaikydami aiškų personažų santykį su juos supančia aplinka ir kitais personažais. Spektaklis daugiasluoksnis, jo meditacinė banga nuneša tolyn į gilesnį, visai ne vaikišką gyvenimo prasmės, kelio paieškos klodą.

Rodėsi ir Naujosios Akmenės Ramučių gimnazijos „Talentų klubas“. Jie vaidino pagal Antuano de Sent Egziuperi „Mažąjį princą“. Spektaklis buvo skiriamas suaugusiems. Režisierė V. Serbintienė.

Joniškio kultūros centro vaikų ir jaunimo teatras „Bendraamžiai“ parodė Arvydo Butkaus spektaklį „Druskos skonis“ (režisierius Arvydas Butkus). Režisierius nenuilstamai eksperimentuoja, kuria savo teatro modelį, dirba didelį edukacinį auklėjamąjį darbą. Joniškiečiai savo spektakliu sprendžia skaudžias socialines ir filosofines problemas.

Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro „Ikaras“ vaikų grupė pateikė publicistinę sceninę

kompoziciją „Tekančio laiko įrašai“, sukurtą remiantis V. Kirkučio ir J. Griciaus kūryba. Režisieriai ir scenografai Leontina ir Petras Valskiai. Spektaklis jautriai ir šiltai prisimena kraštiečius Lauryną Ivinskį, Augustiną Gricių, Vytautą Vitkauską.

Lietuvos jaunimo teatrų baigiamoji šventė įvyko Telšių Žemaitės dramos teatre. Spektaklius rodė „Šimtakojo“ laureatai:

Raseinių meno mokyklos mokomasis teatras „Svajoklis“. „Jūratė ir Kastytis“ pagal Maironio poeziją. Režisierė Albina Damašauskienė;

Punsko lietuvių kultūros namų jaunių teatras „Kregždė“. Antuano de Sent Egziuperi „Mažasis princas“. Režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė;

Šiaulių moksleivių namų vaikų ir jaunimo teatro studija „Kompanija šauni“. „Durys“. Režisieriai Dalė ir Virginijus Dargiai;

Ignalinos gimnazijos teatras „Iki“. „Laumelė“ pagal Marijos Baranauskienės sakmę. Režisierė Jolanta Narbutaitienė;

Šakių „Varpo“ vidurinės mokyklos dramos studija. Andriaus Kurieniaus „Moderatoriai“. Režisierė Vilija Meškaitienė;

Panevėžio Juozo Miltinio gimnazijos teatro studija. Sigito Gedos „Žemynėlis“. Režisierius Julius Tamošiūnas;

Molėtų kultūros centro jaunimo teatro kolektyvas „Remarka“. „Siena“ pagal Justiną Marcinkevičių. Režisierės Jolanta Žalalienė, Akvilė Stančikaitė;

Kauno Šv. Mato gimnazijos teatro studija „Kubas“. „Romeo ir Džiuljeta“ pagal Viljamo Šekspyro dramą. Režisierius Tomas Erbrėderis;

Jurbarko kultūros centro Konstantino Glinskio teatro vaikų ir jaunimo studija. „Būti paaugliu“. Režisierė Agnė Banytė.

Jurbarko kultūros centro vaikų ir jaunimo teatras „Vaivorykštė“. Sauliaus Šaltenio „Škac, mirtie...“ Režisierė Birutė Šneiderienė;

Telšių Žemaitės dramos teatro vaikų ir jaunimo studija „Savi“. R. Oginskaitės „Meškis po širdim“. Režisierė Laimutė Pacevičienė;

Kretingos rajono kultūros centro teatras-studija „Atžalynas“. Irinos Micheičevos „Labas, rytojau!“ Režisierė Auksė Antulienė;

Kauno rajono Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos vaikų ir jaunimo dramos studija „Vaidyba“. Hanso Kristiano Anderseno „Šuo ir Besmegenis“. Režisierius Jonas Daraškevičius.

Diplomai už vaidmenis jaunimo spektakliuose ir apdovanojimai skirti:

Tomui Šilinskui už Besmegenio vaidmenį Kauno rajono Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos vaikų ir jaunimo dramos studijos „Vaidyba“ spektaklyje Hanso Kristiano Anderseno „Šuo ir Besmegenis“. Režisierius Jonas Daraškevičius;

Mantui Kudapčenkai už Šuns vaidmenį Kauno rajono Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos vaikų ir jaunimo dra-

mos studijos „Vaidyba“ spektaklyje Hanso Kristiano Anderseno „Šuo ir Besmegenis“. Režisierius Jonas Daraškevičius;

Tomui Sendai už Mažojo princo vaidmenį Punsko lietuvių kultūros namų jaunių teatro „Kregždė“ spektaklyje Antuano

de Sent Egziuperi „Mažasis princas“. Režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė;

Irminai Liškauskaitei už Gyvatės ir Rožės vaidmenis Punsko lietuvių kultūros namų jaunių teatro „Kregždė“ spektaklyje Antuano de Sent Egziuperi „Mažasis princas“. Režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė;

Indrei Gineitaitei už Auklės vaidmenį Kauno šv. Mato gimnazijos teatro studijos „Kubas“ spektaklyje pagal Viljamo Šekspyro pjesę „Romeo ir Džuljeta“. Režisierius Tomas Erbrėderis;

Ritai Ramanauskaitei už Arkliuko vaidmenį Panevėžio Juozo Miltinio gimnazijos teatro studijos spektaklyje Sigito Gedos „Žemynėlis“. Režisierius Julius Tamošiūnas;

Indrei Kliaugaitei už Austėjos vaidmenį Ignalinos gimnazijos teatro „Iki“ spektaklyje „Laumelė“ pagal Marijos Baranauskienės sakmę. Režisierė Jolanta Narbutaitienė;

Snieguolei Valiaugaitei už Marcelės vaidmenį Molėtų kultūros centro jaunimo teatro kolektyvo „Remarka“ spektaklyje „Siena“ pagal Justiną Marcinkevičių. Režisierės Jolanta Žalalienė, Akvilė Stančikaitė;

Tomui Kildišiui už Adomo vaidmenį Molėtų kultūros centro jaunimo teatro kolektyvo „Remarka“ spektaklyje „Siena“ pagal Justiną Marcinkevičių. Režisierės Jolanta Žalalienė, Akvilė Stančikaitė;

Daumantui Lukšui už Mykoliuko vaidmenį Telšių Žemaitės dramos teatro vaikų ir jaunimo studijos „Savi“ spektaklyje Rūtos Oginskaitės „Meškis po širdim“. Režisierė Laimutė Pacevičienė;

Severijai Poškutei už Mašos vaidmenį Kretingos rajono kultūros centro teatro-studijos „Atžalynas“ spektaklyje Irinos Micheičevos „Labas, rytojau!“. Režisierė Auksė Antulienė;

Samantai Pinaitytei už Samantos vaidmenį Jurbarko kultūros centro Konstantino Glinskio teatro vaikų ir jaunimo studijos spektaklyje „Būti paaugliu“. Režisierė Agnė Banytė.

Lietuvos vaikų teatrų baigiamoji šventė vyko Anykščių kultūros centre. Spektaklius rodyti pakviesti „Šimtakojo“ lauretai:

Jonavos r. savivaldybės teatras ir Jonavos Janinos Mišč iukaitės meno mokykla. H. K. Anderseno „Laukinės gulbės“. Režisierė Živilė Martinaitienė;

Vilniaus Vasilijaus Kačialovo gimnazijos teatro studija „Arlekinas“. „Spalvota pasaka“ pagal A. Puškino kūrinį „Pasaka apie popą ir jo berną Baldą“. Režisierė Tatjana Timko;

Kupiškio r. Skapiškio vaikų ir jaunimo teatro studija „Kukū“. Ramutės Skučaitės „Mergytė ieško pasakos“. Režisierė Vita Vadoklytė;

Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos Ustukių pagrindinio ugdymo skyriaus ir Pasvalio kultūros centro Ustukių skyriaus teatras. Antano Gudelio „Pasėjo senelis avižas mėnesienoj“. Režisierės Rita Balčiauskienė ir Vilma Stepanovienė;

Ignalinos Česlovo Kudabos pagrindinės mokyklos teatras „Iki“. „Žiebtuvėlis“ pagal Eglės Aleknaitės pjesę. Režisierė Jolanta Narbutaitienė;

Kauno vaikų ir jaunimo teatras „Vilkolakis“. S. Ivanauskaitės spektaklis Dž. Terberio kūrinių motyvais „Princesė ir mėnulis“. Režisierė Stasė Ivanauskaitė;

Anykščių r. Troškūnų teatro studija „Mes“. Vytauto V. Landsbergio „Obuolių pasakos“. Režisierė Jolanta Pupkienė;

Mažeikių Vytauto Klovos muzikos mokyklos „Colių“ teatras. H. K. Anderseno ir rytų motyvais „Coliukė“. Režisierė Airida Lementauskienė, dailininkė I. Muturė, muzikos vadovė I. Šopienė, choreografė J. Juodpusytė;

Plungės rajono savivaldybės kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro „Saula“ vaikų grupė. H. K. Anderseno „Coliukė“. Režisieriai Sigita ir Romas Matuliai, dailininkė A. Ruibienė.

Diplomai už vaidmenis vaikų spektakliuose ir apdovanojimai skirti:

Jūratei Martinaitytei už Elzytės vaidmenį Jonavos rajono savivaldybės teatro ir Jonavos Janinos Mišč iukaitės meno mokyklos spektaklyje „Laukinės gulbės“ pagal Hansą Kristianą Anderseną. Režisierė Živilė Martinaitienė;

Orintai Aleknaitei už Mergytės vaidmenį Kupiškio rajono Skapiškio vaikų ir jaunimo teatro studijos „Ku-kū“ spektaklyje Ramutės Skučaitės „Mergytė ieško pasakos“. Režisierė Vita Vadoklytė;

Grigorijui Orlovui už Ainiaus Zuikio vaidmenį Ignalinos Česlovo Kudabos pagrindinės mokyklos teatro „Iki“ spektaklyje „Žiebtuvėlis“ pagal Eglės Aleknaitės pjesę. Režisierė Jolanta Narbutaitienė;

Inai Avetisian už Coliukės vaidmenį Plungės rajono savivaldybės kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro „Saula“ vaikų grupės spektaklyje Hanso Kristiano Anderseno „Coliukė“. Režisieriai Sigita ir Romas Matuliai;

Eimantui Garliauskui už Karališkojo juokdario vaidmenį Kauno vaikų ir jaunimo teatro „Vilkolakis“ spektaklyje Stasės Ivanauskaitės „Princesė ir mėnulis“ Džeimso Terberio kūrinių

motyvais. Režisierė Stasė Ivanauskaitė.

Baigiamosios šventės buvo puikiai organizuotos, priekaištauti nėra už ką ir regionines šventes rengusiems kultūros centrų organizatoriams. Išryškėjo bendras vaikų ir jaunimo teatro lygis ir tendencijos. Į regionines apžiūras atrinkti 76 teatrai. Bendras vaikų ir jaunimo teatrų lygis auga. Vis daugiau teatrų įsisavina pamatinius teatro principus ir kuria spektaklius, galinčius konkuruoti su geriausiais šalies kolektyvais. Vis dar išlieka problema su mokyklų teatrais, kuriuose dirba neturintys Klaipėdos universiteto ar kitos aukštosios mokyklos, suteikiančios profesinį režisūros išsilavinimą, vadovai. Tie teatrai patiria pamatinių žinių stygių, o vaikai vedami netinkama linkme, nes vadovai, neturėdami pakankamai žinių, negali jų atskleisti ir savo auklėtiniams. Išryškėjo ir dar viena problema – dėmesys tik savo spektakliui. Didžiajai daugumai teatrų neįdomu, ką daro kiti. Nėra motyvacijos stebėti kitų darbą, bendrauti, aptarti, džiaugtis, dalintis... Simptomiškas buvo vieno teatro režisieriaus poelgis, kai jis didžiai apgailestavo, kad niekas nesidomi ir nežiūri spektaklių, kad reikėtų bendrauti ir stebėti vieniems kitus, o po to apsisuko ir sėdęs į autobusą su visu kolektyvu išvažiavo namo.

Yra įvairių nuomonių, kaip ateityje organizuoti apžiūras, nes tik dalyvaujantys LLKC veikloje teatrai bei jų vadovai bus kvalifikuojami kategorijomis, nuo kurių priklausys atlygiai. Gal galimas sprendimas būtų niekur nevažiuoti. Teatrai atsiunčia nufilmuotus savo spektaklius, komisija juos peržiūri ir suteikia atitinkamas kategorijas. Viskas daug pigiau.

Nesinorėtų baigti tokia liūdna gaida. Pamatėme daug gražių, šviesių, išradingų, profesionalių, prasmingų spektaklių. Geros kūrybinės kloties visiems dalyvavusiems ir besiruošiantiems dalyvauti kitame „Šimtakojyje“ – 2015 metais!

Kūrybingų...

kalba ir žmonės
VYTAUTAS VITKAUSKAS
LIAUDIES KALBOS GROŽIS
Fotografas Saulius Barasa

Juozas Balčikonis
V. VITKAUSKAS
Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

KLAIPĖDOS TEATRO STUDIJA
KLAIPĖDOS VESNUS
NAKMENĖS TALENTŲ KLUBAS
JONIŠ BENDRAS
KURŠĖNŲ IKARAS
MAŽEIKIŲ COLIŲ TEATRAS
Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Fotografas Saulius Barasa

Jurbarko Konstantino Glinskio teatro prancūziška patirtis

DANUTĖ SAMIENĖ,

JURBARKO KONSTANTINO GLINSKIO TEATRO REŽISIERĖ

Balandžio 15–18 d. Jurbarko kultūros centro Konstantino Glinskio teatras ir jaunimo studija viešėjo Pamiers mieste (Prancūzija) licėjų menų savaitėje. Priėmimą organizavo Pamiers miesto Krailsheimo bičiulių draugija (prezidentė Dominika Lafont). Krailsheimas – tai Vokietijos miestas, su kuriuo 2000 m. Jurbarkas pasirašęs bendradarbiavimo sutartį. Tokią pat sutartį pasirašęs ir Pamiers miestas. Jau daugelį metų rudenį Krailsheime vykstančioje liaudies meno šventėje jurbarkiečiai susitinka bičiulius iš Pamiers miesto. Pamiers ir Jurbarko bendruomenų draugystė tęsiasi nuo 2007 m. Prancūzijoje koncertavo Jurbarko rajono kolektyvas „Veliuonietis“, praėjusią vasarą Jurbarke viešėjo Pamiers bendruomenės žmonių grupė, kuri susipažino su Jurbarko K. Glinskio teatro kolektyvu ir jaunimo studija. Buvo vykdomas projektas „K. Glinskio teatro vasara“, kurio metu parodyti mūsų teatro spektakliai, kartu su prancūzais dalyvauta respublikinės žygeivių stovyklos programoje.

Domėjimasis prancūzų kultūra man buvo aktualus, kadangi labai patinka ši šalis. Bandžiau mokytis prancūzų kalbos ir visada labai noriai bendravau su prancūzakalbiais žmonėmis. 2001 m. Jurbarko kultūros centre subūriau prancūzų kultūros klubą „Bonjour“. Iniciatyvą susiburti ir domėtis Prancūzijos kultūra paskatino ir jurbarkiečio poeto, diplomato Jurgio Baltrušaičio kūrybinis palikimas. Buvo rengiamos paskaitos: „Gotikos gimimas“, „Prancūziškas Renesansas“, „Prancūzų dailė“, „Jurgis Baltrušaitis Vakarų Europos kultūroje“. Vėliau prancūzų kultūros klubą „Bonjour“ susijungiau su K. Glinskio teatru. Šio kolektyvo iniciatyva tęsėsi kultūriniai ryšiai su įvairių žanrų prancūzų menininkais: klausėme dailės ir muzikos paskaitų, kurias vedė skulptorė C. Perruche, F. Cellery d‘ Allens. Poitiers miesto bendruomenės atstovas Thierry Brun surengė jurbarkiečiams prancūzų kalbos kursus. 2004 m. vykusiame K. Glinskio teatro festivalyje „Senjorai ir jaunystė“ dalyvavo senjorų teatras „Teatre du Reve“ iš Oranžo miesto. 2006 m. Jurbarko K. Glinskio teatras viešėjo Oranžo mieste ir dalyvavo mėgėjų teatrų šventėje Cairanne. 2008 m. surengtame K. Glinskio teatro festivalyje „Senjorai ir jaunystė“ antrą kartą dalyvavo senjorų teatras „Teatre du Reve“ iš Oranžo miesto. 2009 m. Jurbarke koncertavo kraštietė, Paryžiaus Jussieu universiteto viduramžių muzikos istorijos dėstytoja Birutė Liuorytė-Gambus.

2013 m. asociacija „Jumelages-Amitiés“ ir Lycée du Castella Pamiers pakvietė Jurbarko Konstantino Glinskio teatro suaugusiųjų grupę ir jaunimo studiją į Pamiers miestą.

Kolektyvas parodė du spektaklius: etiudų spektaklį „Būti paaugliu“ (rež. Agnė Banytė) ir J. Skinkio „Moters kerštas (rež. Danutė Samienė). Taip pat jaunimo studija turėjo 15 min. pasirodymą bendroje licėjų menų savaitės programoje. Kolektyvo nariai gyveno šeimose, visai neblogai susikalbėdami

įvairiomis kalbomis. Buvo surengtos ekskursijos į Pirėnų kalnus, Andorą, įvairias pilis ir bažnyčias, priėmimas merijoje, licėjaus administracijoje. Puikiai organizuotu reginiu rūpinosi Krailsheimo bičiulių draugijos Pamiers mieste pirmininkė Dominyka Lafont, kuriai K. Glinskio teatras per šių metų Teatro dieną paskyrė teatro rėmėjų A. Vasilijevaitės-Kazlauskienės ir G. Paulaitienės 2008 metais įsteigtą teatro ženklelį ir nominaciją „Teatro bičiulis“. Teatro jaunimo studijos vadovė Agnė Banytė gyveno pas licėjaus teatro mokytoją Antoine Seel. Ji turėjo puikią galimybę pabendrauti su juo apie Europos teatrą, apie sunkumus, iškylančius dirbant su vaikais, apie prancūzų ir lietuvių teatro mokyklos specifiškumą. Atsisveikinant mokytojas Antoine Seel Agnei padovanojo rež. R. Castellucci spektaklių įrašą.

Keturias dienas praleidę Pamiers mieste, išvykome Lietuvos link. Vokietijoje Krailsheimo mieste muzikos mokykloje sustojome pailsėti pas bičiulius, kuriems vadovauja p. Francas Kazimiras. Kadangi K. Glinskio teatre nemažai mokytojų, buvo labai įdomu susipažinti su muzikos mokyklos materialine baze, mokytojų darbu, moksleivių mokymosi krūviais. Jurbarkas nuo 2000 m., buvusio LR Seimo nario Antano Račo pastangomis, bendradarbiauja su šiuo miestu, todėl visai nebuvo nuostabu, kad nakvynei priimti mūsų artistų atvyko ir ten gyvenantys jurbarkiečiai. Vėl susitikome: vieni su senais bičiuliais, kiti naujai susipažino su vokiečių šeimomis Krailsheime. Rytą išvykome į Berlyną. Prie Branderburgo vartų mus pasitiko Lietuvos užsienio reikalų ministro patarėjas Ramūnas Misiulis ir nusivedė į LR ambasadą. Papasakojęs apie ambasados darbą, kam ji reikalinga, kada reikia į ambasadą kreiptis, surengė ekskursiją į Bundestagą. Ten pristatė Vokietijos parlamento veiklą, matėme karo metu išrašytas Bundestago sienas, kurios dabar užkonservuotos, kad išliktų kaip istoriniai faktai. Krikščionių demokratų posėdžių salėje sėdėjome A. Merkel kėdėje, padainavome jurbarkiečio kompozitoriaus K. Vasiliausko dainą „Žemėj Lietuvos“, ši daina buvo populiariausia ir Prancūzijoje, kurią dėl priedainio teksto nesudėtingumo visai neblogai pramokę prancūzai galėjo dainuoti kartu su mumis.

Pilni įspūdžių grįžome į Lietuvą. Negalėjusiems išvykti į šią kelionę kolektyvo nariams jaunimas pasakojo blizgančiomis nuo ašarų akimis, nes skirtis su mielais žmonėmis, puikiai įvertinusiais mūsų kūrybiškumą, pajusti jų didžiulį geranoriškumą ir meilę buvo ištis neįkainojama ir nuostabu.

Tuskulėnų vakaras Vilniuje

GRAŽINA MARECKAITĖ, TEATROLOGĖ

Ne tik rimtis, bet ir liūdna romantika tą gegužės vakarą (2013-05-18) sklandė Vilniuje, Tuskulėnų rimties parko memorialinio komplekso teritorijoje. Tai buvo vienas iš renginių „Muziejų naktis 2013“, o jame pasirodė Jurbarko kultūros centro Konstantino Glinskio teatro kolektyvas, vaidinęs ištrauką iš režisierės D. Budrytės-Samienės spektaklio „...jie mane paliko“ pagal Birutės Pūkelevičiūtės romaną „9 lapas“.

Po atviru dangumi jurbarkiečių vaidintoje teatrinėje akcijoje, savotiškame aktorių atnašavime, Jurbarko artistai stovėjo vienas šalia kito tarsi atgiję partizanai, o žiūrovams rodėsi, kad už jų rikiuojasi šimtų NKGB-MGB rankomis pokaryje nužudytų ir šioje vietoje užkastų kankinių nematomos dvasios...

Prieš pat žiūrovų akis improvizuotoje scenoje po šimtamete Tuskulėnų egle, skambant Lietuvos partizanų dainoms, santūriai kalbėjosi dvi moterys – rašytoją vaidinanti aktorė Birutė Skandūnienė ir jos bičiulė Genė (Judita Vilimienė). Vos kelios frazės atskleidė pabėgėlių lemtį, jų gyvenimus tolimame užjūrio krašte ir visur jas lydinčius kruvinus gimtosios žemės vaizdinius. Gimtinėje žuvusio brolio pėdsakais (gal net ir užkasto čia, Tuskulėnų dvarelio teritorijoje?) mintimis „vaikšto“ Amerikoje gyvenanti Antigonė (aktorė Jūratė Videikienė), pasiryžusi bent žemėlapyje nusekti savo brolį ligi paskutinės jo paliestos žemės pėdos. Jaudinantys partizanų paveikslai (aktoriai Povilas Butkus, Vytautas Jurgis Samys, Marius Mockaitis, Monika Buitkuvienė, Rūta Šličkutė) improvizuotoje lauko scenoje maišėsi su uniformomis vilkinčių rusų armijos kariškių (pvz., kaip Makaka – Alvydas Šimaitis) sceniniais pavidalais, ir spektaklio žiūrovai akimirkai prarasdavo „realybės“, t.y. teatrinio veiksmo jausmą – tokia stipri buvo šios tragiškos vietos bei netoliese esančio kolumbariumo su 724 palaidotųjų palaikais aura...

Dėl to, kad gegužės vakaras buvo taikus ir šiltas, kad žmonės buvo susirinkę seno Tuskulėnų dvaro teritorijoje, gražiame savo laisvosios sostinės kampelyje, kad netoliese žydėjo milžiniškas alyvų medis ir suokė lakštingala, buvo dar skaudžiau ir sunkiau galvoti apie tuos, kurie galbūt ir dėl tokio vakaro galimybės paaukojo savo gyvybes...

Ačiū Jurbarko teatrui – spektaklis priminė kainą, kurią už viską, kas šiandien gražu ir gera, teko sumokėti laisvės gynėjams, tarp jų ir šiems, besiilsintiems Tuskulėnų rimties parko koplyčioje-kolumbariume.

„Elektra“

SANDRA URBONAITĖ

Antikiniais laikais Sofoklio parašytas kūrinys „Elektra“ ir šiomis dienomis neprarado savo žavesio. Nors ir pasikeitė žmonių gyvenimo būdas, ritmas ir gyvensena, tačiau prigimtis liko ta pati – juos valdo valdžios siekimas, savanaudiškumas ir pavydas. Šiame spektaklyje jaunieji aktoriai bandė suteikti antikinei tragedijai šiuolaikišką skambesį, kreiptis į savo žiūrovą jam suprantama kalba. Todėl pats vaidinimas tarsi pasakojo istoriją apie mus, skambėjo gyvai atliekama roko muzika, o šalia teksto spektaklio pagrindu tapo grupės „The Sisters Of Mercy“ dainos žodžiai „Tik užmiršę mes atleidžiam“.

Spektaklis jaunimą patraukė savo išskirtinumu – roko muzika, užuominomis apie krikščionybę, eiliuotu tekstu ir tokiu pastatymu, kuris būdingas tik šio spektaklio kūrėjui Nerijui Gedminui. Tai trečiasis režisieriaus spektaklis su Kretingos

Pranciškonų gimnazijos teatro grupe. Prieš tai buvo vaidinta F.G. Lorcos „Bernardos Albos namai“ (2010), vėliau B.M. Koltèso „Roberto Zucco“ (2012) ir šiemet – Sofoklio „Elektra“ (2013).

Spektaklyje „Elektra“ vaidino Tomas Abrutis, Vitalijus Gylys, Monika Jonauskaitė, Agneta Lupeikaitė, Karolis Marcevičius, Aušra Navickaitė, Antanas Paulius, Justė Puodžiukynaitė, Justina Rasimavičiūtė, Toma Surblytė, Barbora Šiaulytė, Deimantė Šipalytė ir Paula Tanskaja. Premjera vyko gegužės 22 ir 23 dienomis Kretingos Pranciškonų gimnazijos teatro studijoje.

„Elektra“ – tai drama apie Elektrą, kuri nebeturi jėgų kęsti neteisybės, nekreipti dėmesio į blogio triumfavimą, kai nusikaltėliai jaučiasi nebaudžiami, ir būti atstumtąja, kai visi aplinkiniai susimokę prieš ją. Elektra, tarsi Hamletas, pasimetusi savyje ir savo jausmuose. Ji nežino, ar verta atleisti savo skriaudėjams ir pasitikėti įstatymų galia, ar geriau pačiai imtis vykdyti teisingumą. Elektra pasirenka kovą, negalvodama, kaip viskas pasibaigs. Taip elgtis ją verčia dukters pareiga ir atsakomybė.

„Šis kūrinys man – vienas iš gražiausių dramų teatro istorijoje, – teigė režisierius, – o Elektros monologas su urna – vienas jausmingiausių. Skirtingai nei kiti antikiniai tragikai, Eschilas ir Euripidas, kurie irgi rašė savo Elektros mito versijas, Sofoklis palieka daugiausia vietos interpretacijoms ir sceniniams sprendimams. Ir, mano nuomone, kūrinys iki šiol neprarado savo aktualumo – kerštas ir atleidimas, nusikaltimas ir bausmė už jį – visa tai domina ir šiuolaikinę visuomenę.“

Apie spektaklio pastatymą režisierius daug nekalba, tik pasako, kad atsiradus muzikai, viskas pradėjo vystytis vos ne

savaime. Nesunku tai pastebėti žiūrint patį spektaklį – jaunieji aktoriai gerai jaučiasi scenoje kalbėdami eiliuotu tekstu, priimtina jiems ir roko muzika, kuri atliekama gyvai. Tuo norima pasakyti, kad vienas iš „Elektros“ veikėjų, Orestas, nuolat yra šalia ir primena savo buvimą čia. Teatro studiją jie paverčia rūsiu-palėpe, kuri semiama vandens, nuolat girdisi lašančio vandens garsas. Taip jie antikinį kūrinį paverčia šiuolaikiniu, kai vyksta kova dėl teisingumo.

„Eiliuotas tekstas labai kliudė, – prisipažįsta N. Gedminas, – kovojome su juo visą laiką ir kai kam pavyko jį įveikti, o kai kam ne. Labai ilgai aiškinomės, ką Sofoklis norėjo tuo pasakyti, ką mes patys sakome, kodėl sakome ir ką turime galvoje sakydami būtent tą tekstą. Norėjome įdėti savo laikmečio aktualijų.“

„Elektra“ yra antikinis kūrinys, kuris pastatytas šiuolaikiškai bei jaunatviškai, išsprendžiant visas problemos dėl eiliuoto teksto, muzikos bei žiūrovų sudominimo. Šis spektaklis būtent savo eiliuotu tekstu ir išsiskyrė iš visų spektaklių, patraukė žiūrovų dėmesį ir papasakojo istoriją apie mus pačius.

Teatriniai Gudijos praeities etiudai: iš vienos protėvių žemės išėję

DR. EGIDIJUS MAŽINTAS,

LIETUVOS EDUKOLOGIJOS UNIVERSITETO DOCENTAS

Visose sutartinėse, dainose, taip pat šventėse-vaidinimuose jaunoms šeimoms buvo skiepijama, kad žemelę kaip ir motinėlę būtina gydyti, prižiūrėti, rūpintis ir maitinti pozityviomis mintimis, kas šiuo metu vadinama „kuriamąja žemelės energija (dvasia)“. O kas ją naikino? Patys lietuviai. Kaimai virto kaip ir ąžuolai. Upeliai ir šaltiniai tapo srutų ir mazuto pelkėmis. Tokia kilni nuostata – saugoti Žemę motiną liko tik mūsų eilinių pedagogų ir ugdytojų pareiga. Visiems kitiems nusispjaut. Mitologinės būtybės, vėlės, susijusios su žemės kultais, ypač gerbtinos ne tik Lietuvoje, susigūžė nuo plastmasinių vanilinių „popžvaigždžių ir šou ryklių“ keiksmų ir oracijų seksualinėms mažumoms ir viskam, kas lietuviška, patriotiška. Lietuvių meilę Žemei motinai atspindėję daugybė ritualų, apeigų, oracijų, užkalbėjimų, burtų liko Pelenės vietoje ne tik Gudijoje, bet ir mūsų Lietuvėlėje. Brukamos kitų šalių kultūros, ne viso protelio atrodantys artistai su neregėtą triukšmą keliančia aparatūra drebina šventąsias mūsų girias, aikštes, koncertų sales. Motina gudams, kaip ir lietuviams, – šventa. Vykstant 2013 m. Kovo 8-osios renginiams moterys vaikšto, pluša, dirba pasipuošusios. Jų Gudijoje – 5 milijonai. Rimdžiūnų vidurinė mokykla Gervėčių apylinkėse priklauso Gudijos švietimo sistemai. Tačiau šios Tarptautinei moters dienai skirti renginiai susidūrė su gedulo ciklonu, atslinkusiu net nuo... Pietų Amerikos. Gudija dirbtinai ar nuoširdžiai gedėjo tolimo charizmatiško revoliucionieriaus, Venesuelos prezidento H. Čaveso, mirusio 2013 m. Moters dienos išvakarėse? Atvykęs į Rimdžiūnus, nespėjau susigaudyti, koks tai gedulas. Gal generalisimo Josifo Stalino 60-ąsias mirties metines minite, kad uždraustos visos šventės? (J. Stalinas mirė 1953 m. kovo 5 d.) Nors šalyje gedulo dienos, tačiau Rimdžiūnų lietuviškoje mokykloje lietuvių kalbos kabinete netrūko gražių ir nuotaikingų žaidimų ir posmų, eilėraščių, skirtų mokytojoms bei mamytėms, seserims, močiutėms. Toks šventiškas renginys vaikams yra labai svarbus. Latvių tautybės chemijos mokytoja Silvija Ruplienė (su vyru lietuviu išauginusi du sūnus) sugalvojo visokių tautiškų pratimų, kur vaikai sugebėdavo ir į klausimus atsakyti, ir parungtyniauti. Imituodami gyvenimiškas situacijas, jaunieji rimdžiūniškiai per žaidimą, papročius perima tradicinio ugdymo dėsnius ir tarsi užtikrina jų tęstinumą. Elgesio normos ypač gražiai formuojasi, veikiamos tradicinių liaudies papročių. Pavyzdžiui, mažieji rimdžiūniškiai norėtų sukurti vaidinimą, bet nedrįsta. Daug metų nėra muzikos, piešimo, meno būrelių, kas labai padėtų ugdyti vaizduotę, bendravimo kultūrą, loginį ir emocinį mąstymą. Ėję negailestingi šimtmečiai iš gudų taip pat atėmė bet kokį norą vaidinti. Gyvenimą iškreipiantys represinių struktūrų vykdomi vaidinimai, „žiaurumo teatrai“ ir „vergų bei budelių poligonai“ naudojo tuos pačius ir labai seniai pavargusius terminus: „mes jus išvadavome, o dabar mus mylėkite“. Visi režimai naikino tiek gudų, tiek lietuvių tapatybę. Lietuviai – atvirkščiai, kuo juos labiau engė, tuo daugiau kiekviename kieme radosi nuotaikingų kiemo vaidinimų (teatrų), priklausiusių tradicinei meninio ugdymo sistemai. Vaidinimų, groteskiškai ir su talentingu humoru pašiepiančių režimą ir diktatūrą paslaptingomis ir tik saviems suvokiamomis raiškiomis tautinėmis metaforomis. O LDK senuosiuose didikų Radvilų, Tyzenhauzų, Oginskių, Tiškevičių, Jackevičių pilių rūmuose (kultūros centruose) Krėvoje, Nesvyžiuje, Myre, Naugarduke, Gardine, Vitebske, Lydoje ir kt. ypač klestėjo ne tik vaidinimai, baletas, bet ir operos spektakliai. Drama ir teatras dabartiniuose Baltarusijos miestuose, kurie priklausė Lietuvos Didžiajai kunigaikštystei ne prievarta, o gražiu ir kryptingu Lietuvos valstybės kūrimo procesu, natūraliai atsirado šimtu metų anksčiau negu Rusijoje, Skandinavijoje ir kt. kraštuose. LDK didikų pilyse šimtmečiais klostėsi tautinis, socialinis, politinis, diplomatinis, visuomeninis, kultūrinis gyvenimas. Senoji liaudies pedagogika pažadino ir išplėtė dvasinį gyvenimą visuomenėje. Lietuvos valdovų, didikų rezidencijos garsėjo barokiniais teatrais, jaunimo baleto ir vaidybos studijomis. Kultūrinėje veikloje dalyvavę talentingi žmonės nuolat gyveno valdovų ir didikų rezidencijose. Daugelio jų pastangomis, atsižvelgiant į epochos tradicijas, buvo kuriami gana įvairių gudų ir lietuvių rūmų kultūrų modeliai, prasminiai ceremonialai, dažniausiai atliepiantys į didžiųjų kunigaikščių, didikų, žemvaldžių, dvarininkų bei juos supančių diduomenių aukščiausiojo sluoksnio kultūrinius ir socialinius poreikius ir papročių tendencijas. Daugiausia teigiamų emocijų teikė ir pažintinė pilių kultūrinė veikla: mokymasis ir galimybė tobulėti, taip pat milžiniškas muzikinių-teatrinių renginių poveikis, kurių sklaida buvo labai diferencijuota. Barokinių teatralizuotų

renginių dalyviai patyrė malonių kūrybinių išgyvenimų, bendraudami su įvairių tautybių spektaklio statytojais, pedagogais, bendradarbiais, vėliau tapusiais draugais. O kurdami ypatingą spektaklių atmosferą, bendradarbiaudami, praturtino tų pilių ir savo kultūrinį gyvenimą. Tada mūsų protėviai suprato, kad kultūra yra valstybės pamatas. Tai rodo, kad gudams toliau puoselėjant ir vystant tradicinę muzikinę-teatrinę kultūrą, šalis galės susigaudyti, kad turi labai seną ir turtingą kultūrą. Žymiai didingesnę už dabartinę peršamą slaviška nuostatą – jei nėra istorijos, mes ją sukursime.

Per meninį ugdymą, taip pat per tautosaką vaikai susipažįsta su pažiūrų, auklėjimo, išminties sistemomis. Jei tautos tradicija laikoma žodine komunikacija, tai pedagoginės idėjos slypi visose tradicinėse kaimo bendruomenėse. Šios bendruomenės visų okupantų buvo kryptingai naikinamos, žlugdomos: „Vargas, skurdas, badas /Puolė juos kartu. /Darnią šeimynėlę / Varė iš namų.“ (M. Miškinienė)

Tremiamos lietuvių šeimos, persekiojama lietuvių kalba, papročiai. Lenkų ir bolševikų pareigūnai elgėsi ypač žiauriai. Nuolat baudžiami patriotiškai nusiteikę lietuviai už gimtosios kalbos vartojimą, taip pat dirbtinai iškraipant jų vardus ir pavardes, užrašant svetimomis slaviškai skambančiomis, žeidė vietinių tautiečių jausmus: „Saulė tik pakilo /Virš laukų, miškų, /Su vaikais išėjo /Iš gimtų namų. Bėgo iš gimtinės, /Taip mielos, brangios – /Vargs jie be tėvynės, /Be kalbos gimtos.“ (M. Miškinienė)

Moters diena – kovo 8-oji Baltarusijoje yra tradicinė ne darbo diena. Laikraščiuose posmai ir eilėraščiai moterims, mylimosioms, motinoms. Nors Lietuvoje taip pat tarptautinę Moters dieną sovietmečiu šventėme net 5 dešimtmečius, tačiau mūsų žmonės sugebėjo suabejoti moters revoliucionierės idealu ir nepabūgo užmaskuotai tai susieti su tradicine etnografija, per moters ryšį su žeme, saule, liaudies švietimu prie besisukančio ratelio. Tai liudija sukaupti sovietmečiu priverstinai švęstų tarptautinių Moters dienų miesteliuose, kaimuose, mokyklose pūvantys archyvai. Visų šių dirbtinų švenčių euforiją, kaip ir kolūkius, šiandieną primena blyškūs puslapiai miestelių ir mokyklų istorijose. Lietuviška etnografijos tradicija, užgožusi tarptautinę Moters dieną, Spalio revoliucijos, Pergalės dienų minėjimus, ypač didelį dėmesį skyrė tautinei tradicijai, kuri buvo gaji ir ilgai išsilaikiusi visose šventėse. Nesvarbu, ar tai Vėlinės, Motinos diena, Rasos, derliaus nuėmimo ar sėjos pradžios metas, pagoniškos dievybių, žmogaus mirties, gimimo, ar krikštynos. Bendruomenėje šalia tėvų formavosi jauno žmogaus asmenybė. Sakoma, vaikui išugdyti reikia viso kaimo. Bendruomenės intensyviausiai kūrėsi giedamų sutartinių laikais. Sutartinės suartindavo ne tik artimiausius kaimynus, bet ir tolimus vienkiemius. (Po žemės ūkio ministerio M. Krupavičiaus tarpukaryje įvykdytos 1920 m. žemės reformos atsirado ketvirtis milijono vienkiemių! Ten gyveno daugiau kaip milijonas lietuvių.) Padainuoti ateidavo visi: ir jauni, ir seni. Visą Lietuvą vienijo jokiuose pasaulio kraštuose nerandama sutartinė, liaudies daina, kurioje visi – gabūs ir nelabai, balsingi ir nebyliai rasdavo savo nišą. Tokia tradicija ypač gyvavo ir skleidėsi Rytų Lietuvoje, Gudijos lietuvių apgyventose vietovėse. Krikščionybė ir politiniai režimai atkakliai kovojo su sutartinėmis. Ypač daug priekaištų mūsų mamoms, močiutėms, seserims, kurios buvo gėdinamos ir iš sakyklų kaimo bažnytėlėse, pasakydavo kitakalbiai ideologai. Sutartinės trukdė bažnytinėms giesmėms plisti, taip pat ignoravo pasalūniškai saldaus lenkiško miestietiško šlagerio raidą Lietuvoje. Šitas blogis turėjo pavadinimą – buvo laikomos „pagoniškos agrokultūros reliktu“, kaip labiausiai atsilikęs nuo modernėjančios Europos. Ačiū protėviams, kad laikėsi kol galėjo. Skaidomos ir ujamos sutartinės turėjo išmirti kaip ir tautodailė, nacionalinė savivoka ir savimonė su prigimtinio lietuvių tikėjimo simboliais. Vietoj sutartinių buvo brukamos rusiškos, lenkiškos arba su slaviška melodika kuriamos lietuviškos dainuškos. Jos tenkino griežtuosius cenzorius. Kova dorai ir moralei buvo laimėta per dvasinę tradiciją. Išjuokiant taurumą ir kilnumą, o jų vietoje brukant pataikūniškumą, lojalumą, paklusnumą, priverstinai lietuviai buvo nuolat stumiami į germanišką, po to lenkišką Europą. Arba į Ordos įstatymų gniaužtais suparalyžiuotos, tautų kalėjimu tapusios Rusios glėbį, iš kurio turėjome nebeišsikapstyti. Neišsmaugė. Kai kas liko. Iš lietuvių tautosakos, ačiū Viešpačiui, skleidėsi nacionalinės tautinės pedagoginės idėjos, kurios suvešėjo tarpukariu. Gudai neturėjo tautiškos tarpukario žemės ūkio ir tautinės švietimo reformos.

Lietuvybės renginiai Gudijoje

Krauju ir skausmu persismelkusi visa Gervėčių žemė. Kaip ir Lietuvos. Niekas tiek skausmo nesuteikė šaliai kaip kaimynai – lenkai ir maskoliai. Kovo 11 d. renginio scenarijų parengė istorijos mokytojas Artūras Vasiliauskas, baigęs pra-

ėjusiais metais Lietuvos edukologijos universitetą, nepabūgęs išbandymų. Atvyko į Rimdžiūnų vidurinę mokyklą ir svariai prisideda prie mokymo proceso, lietuviškų renginių organizavimo. Artūras geru žodžiu mini LEU dėstytojus prof. E. Jovaišą, prof. A. Ragauskienę, prof. J.Skyrių ir kt. Skaitymus pagal Nepriklausomybės aktą atliko Rimdžiūnų 6–10 klasių mokiniai: Violeta Bublevič, Darius Kimsa, Elena Černiavskaja, Adriana Lukšaitė. Ypač šiltai buvo sutiktos viešnios – gretimo Petrikų kaimo dainininkės Marija Mažeikienė ir Valda Juočienė. Abi moka atmintinai kelis šimtus dainų. Šį kartą padainavo patriotiškų dainų iš savo neišsenkančios dainų ir giesmių skrynios. Vieną senobinę dainą įsidėmėjau: „Nebegrįši mergužela /iš kur busi imta, /greičiau grįši un kapelių /kur žemelė švinta“. Su žeme prasideda žmogaus gyvenimas pasaulyje, o po viskam į žemelę sugrįžtama. Liaudies dainininkės pasidžiaugė prakilniu kvietimu švęsti Nepriklausomybės dieną su augančiu lietuvišku jaunimu, norinčiu išmokti nuostabių dainų apie gimtinę, ąžuolus, didvyrius, didžiavyrius bernelius, kovojusius už mylimą kraštą. Ilgai nesiliovė aplodismentai ir padėkos žodžiai taip gražiai renginį suorganizavusiems mokytojams ir mokiniams, ir, be abejo, šventės puošmenoms – legendinėms liaudies dainininkėms. Renginį tęsė mokiniai – Darius Kimsa (akomponuodamas gitara) su moksleivėmis Monika ir Erika Petrikaitėmis, Adriana Lukšaite, Gražina Bublėvič, padainavę Egidijaus Mažinto dainą pagal a.a. kario Norberto Valterio eilėraštį „Aš pareisiu“. Lietuvos kariuomenės savanoris N. Valteris, kilęs iš patriotiškai nusiteikusių lietuvių šeimos, atlikdamas karinę misiją Bosnijoje, 1996 m. sudegė tanke. Prieš kelias dienas iki nelemtingos mirties jis rašė „aš pareisiu, švino kulkų nuklotu keliu...“, tarsi nujausdamas likimą...

Energinga ir veikli Rimdžiūnų vidurinės mokyklos direktorė Svetlana Lukšienė renginio pabaigoje pastebėjo, kad „iš senolių dainų gali mokytis jaunimas kaip mylėti savo kraštą. Dainos šimtmečių išbandytos, šiame krašte dainuotos protėvių, tėvų“. Būtų nuostabu, kad jaunimas kibtų dainuoti iš lietuviškų dainų lobyno, kurį turi sukaupusios šios unikalios dainininkės. Jos gali perteikti gyvai ir švariais skambiais balsais dainas, kuriose kiekvienas žodis aukso vertės. Jaunimui tenka susikauti su aplinkoje svetimomis kalbomis skambančiomis, rėksmingomis dainuškomis apie pasivažinėjimus su traktoriais „Belorusais“ arba užsienietiškų markių kadilakais, apie lengvabūdišką meilę ir apie turtingą jaunikį, kurį galima apšukuoti ir apgauti. Visos šalia įvairiais trankiais ritmais pulsuojančios slaviškos ir anglakalbių masinės popkultūros tikslas – išvesti jauną žmogų iš tėvelių skiepytos tradicinės doros ir moralės aplinkos, gimtojo sodžiaus, kaimo piliakalnių ir šventų šaltinių bei girių. Ir skiepyti pakitusias vartotojiškos visuomenės vertybes: apgauk, nudžiauk, pabėk, išduok, išleisk, daug pirk ir išlaidauk. Pagalvojau, kad šie Gudijos teritorijoje esančioje Rimdžiūnų vidurinėje mokykloje besimokantys vaikai yra mūsų tautos deimančiukai. Nesugadinti. Jie parėję iš mokyklos tėveliams padeda apsiliuobti kieme su gyvuliais. Taip pat kūrenti krosnį ir šerti naminius paukščius ir žvėrelius. Kiek iš jų pateks į kosmopolitišką aplinką? Ar atsilaikys prieš šalia Vilniuje, Lietuvos sostinėje, klestinčio pramogų pasaulio keistenybes ir siaubūniškas deformacijas, pasiruošusias praryti, sugėdinti ir sumenkinti šiuos rimdžiūniškos tvarkos oazėje išaugusius jaunuosius lietuvius?

Savo elgesiu ir dainomis abi močiutės tarsi auklėja ir moko mus, kaip reikia gyventi, nes dainose tūkstančius metų sukaupta tautos atmintis, istorija, poelgių ir tautinio gyvenimo edukacija. Ugdymo sistema. Naujas derlius su dainomis, šilta kvepiančia duonele čia buvo pagerbiama ne mažiau iškilmingai kaip ir gimęs kūdikėlis. Derliaus nuėmimas buvo grandiozinis įvykis visų lietuvių gyvenimuose. Kaip šiandiena priimta vadinti festivaliais ar meno šventėmis, fiestomis. „Karavoju atneša /un stalalio padeda, /Un stalalio padeda ir veseiliu pradeda, /Kuo veseilia dzidesne, /tuo dalalė geresnė, /Kuo veseilia mažesnė, /Tuo dalalė vargesnė.“ Kokia išmintis! Naujan gyveniman palydėti taip pat reikia viso kaimo. Kaip ir kūdikio gimimas – didžiulės reikšmės įvykis. Įdomu, kad Gudijoje ypač padidėjo vaikų gimstamumas, net 6 proc.geresnis nei praėjusiais metais. Ir socialinei politikai čia skiriamas didesnis dėmesys nei Lietuvoje. Socialinė rūpyba mūsų gimtinėje tapo fasadiniu rinkimų triuku. Po Seimo rinkimų baigiasi ir socialinės nelygybės, socialinės atskirties mažinimo temos ketveriems metams.

Kovo 11 d. šventę rimdžiūniškiai baigė Gervėčių krašto giesme:

„Esam Gervėčių krašto žmonės – /Sala lietuvių Gudijoj. /Augom atskirti nuo tėvynės, /Savo motulės Lietuvos. /Engė mus rusai, lenkų ponai, /Draudė lietuviškai kalbėt, /O kad mes esame lietuviai, /To nenorėjo nei girdėt.“

Visi ją dainavo atsistoję, kaip ir tautos himną renginio pradžioje.

Vincas Alfredas Venclovas

Jurbarko Konstantino Glinskio teatro aktorius

DANUTĖ SAMIENĖ,

JURBARKO K. GLINSKIO TEATRO REŽISIERĖ

Gimė 1942 m sausio 22 d. Kėdainių rajone netoli Krakių. Pagal specialybę mokytojas. Savo kūrybinę karjerą pradėjo 1967 m. Raseinių kultūros namų dramos būrelyje, į kurį jį pakvietė režisierius Gediminas Šimkus. Ir tų pačių metų rudenį žiūrovai išvydo pirmąjį spektaklį „Baisi istorija“. Vėliau sukurti vaidmenys: Denisas Arbuzovo „Irkutsko istorijoje“ (1968 m.), Baltaraištis R. Samulevičiaus pjesėje „Jeigu pasibels...“ (1969 m), kurios premjeroje dalyvavo pats dramaturgas R. Samulevičius. Raseinių dramos ratelyje V. A. Venclovas vaidino spektaklyje A. Casonos „Medžiai miršta stovėdami“ (1970 m.).

Atvykęs į Jurbarką, dirbo II vidurinėje mokykloje karinio parengimo mokytoju. Susibūrus mokykloje agitbrigadai

„Skambutis“, V. A. Venclovas įsijungė į jos veiklą. Sumanų ir išradingą atlikėją pastebėjo Jurbarko rajono Jurbarkų liaudies agitbrigados „Kanabėkas“ kūrėjai ir pakvietė jį įsijungti į šį kolektyvą. 1973 m. režisieriaus A. Švedo buvo pakviestas atlikti Samochvalovo vaidmenį Jurbarko liaudies teatro spektaklyje E. Braginskio ir E. Riazanovo „Bendradarbiai“. Spektaklis vaidintas 70 kartų. Jurbarko teatro istorijoje šio rekordo dar nepralenkė nė vienas pastatymas. Taip pat vaidino kituose spektakliuose: Eksą J. Smulio pjesėje „Lea“ (1979m.), Čigoną G. Landsbergio-Žemkalnio dramoje „Blinda – svieto lygintojas“ (1999m), Velnią „Bišpilyje“ pagal B. Mačionio legendą

„Bišpilis“ (2000m.), vaidino B. Sruogos „Uošvėje“ (2001 m.), Antanaitį P. Petliuko „Brangusai pabučiavimas“ (2002m.), Vsevolodą Šumskį spektaklyje „...jie mane paliko“ pagal B. Pūkelevičiūtės romaną „Devintas lapas“ (2005m.). Tai gana profesionaliai dirbantis aktorius. Jaunystėje jam dažnai tekdavo meilužių, intrigantų vaidmenys, nes buvo linksmas, aštrus, tačiau nepiktybiškas. Ir šiandien kurdamas vaidmenis V. A. Venclovas išsaugojo lengvumo, geros nuotaikos ir truputį ironijos turinį tipažą. Tačiau jo požiūris į vaidmenį labai atsakingas, išradingas profesionalus, sukauptas. Su juo spektakliuose dirbę ir dirbantys partneriai jaučiasi gana saugiai ir kūrybiškai. Spektaklio metu sugeba atsiriboti nuo pašalinių trukdžių, nors improvizacijoje greitai reaguoja į susidariusią situaciją. Turi savo nuomonę ir spektaklio statymo metu aktyviai diskutuoja su režisieriumi. Jaunystės kūrybinis „chuliganizmas“ prasiveržia teatro vakaruose, tačiau spektaklis jam vertybė, kurio metu jį rasime tyliai, ramiai sėdinti užkulisyje, įsigilinusį į save ir laukiantį savo išėjimo momento.

Šalia teatro V. A. Venclovo smagiausias užsiėmimas – bitės. Savo iškopinėtu medumi jis dažnai nudžiugina kolektyvo bičiulius, vaišina renginiuose.

Klaipėdos universiteto docentas Gediminas Šimkus parengė spaudai knygą apie Raseinių dramos kolektyvą, kurį pats subūrė 1968 metais ir išvedė į pirmaujančių respublikoje gretas – 1972 metais kolektyvui buvo suteiktas liaudies teatro vardas. Autorius atskleidžia režisieriaus kūrybinio darbo peripetijas sovietiniu laikotarpiu ir darbo su kolektyvu metodikos aspektus, galbūt aktualius ir šiandien.

(Tęsinys)

Atnešęs rūpestį ir priminimą
Recenzija

A. BANYS

Kokį jūs norite išauginti sūnų? Toks klausimas atrodytų keistas. Kiekvienas tėvas atsakytų: žmogumi iš didžiosios raidės. Bet štai pažeidžiama „programa“. Netikėtai išaiškėja karti tiesa – sūnus suka į klystkelius. Kas kaltas, kad gerų tėvų sūnus neina tuo keliu, apie kurį svajojo tėvai? Kokias auklėjimo klaidas padarė tėvai? Vargu, ar užtektų vienos nakties, kad spėtumei visą gyvenimą pervertinti, kai į namus įžengė tiek rūpesčių, apie kuriuos pasakojama Ištvano Kallai sceniniame veikale „Tiesa ateina į namus“, kurį pastatė Raseinių kultūros namų dramos kolektyvas.

Šio spektaklio režisierius – Valstybinės konservatorijos Teatrinio meno fakulteto diplomantas K. Burneika. Jis raseiniečių gerai pažįstamas kaip aktyvus įvairių dramos veikalų, pastatytų mėgėjiškoje scenoje, dalyvis, šiemet baigia konservatoriją. Ši dviejų dalių dabarties istorija, su kuria susipažino praėjusį sekmadienį žiūrovai, yra jo diplominis darbas.

Draminis veikalas kupinas susimąstymo, gilių išgyvenimų, kelia klausimus, į kuriuos ne taip paprasta ir atsakyti.

Režisieriui teko nelengva užduotis žiūrovui pateikti tokio supinto veiksmo kūrinį, kuriame ne kartą tėvas (jį vaidino G. Šimkus) grįžta mintimis į praeitį, belaukdamas, kada išaiškės jo sūnaus (vaidina A. Labanauskas) nusikaltimas, prisimena su juo pokalbius, ieško klaidų. Tik prigesus šviesoms, per keliasdešimt sekundžių turėjo pasikeisti scenoje ne tik veikėjai, bet ir nuotaika. Kiekvienas toks paveikslas, savotiškas šios istorijos puslapis, turėjo nuskambėti kitokia intonacija – nuo tylaus minoro ligi įtūžimo, iki nevilties, - kad spektaklį papildytų naujomis mintimis, padarytų jį gyvu audiniu, suprantamu žiūrovui.

Reikia pasakyti, kad šis uždavinys yra išspręstas. Scenoje darniai plaukia paveikslas po paveikslo, pinasi į vis sudėtingesnį rezginį įvykiai, o veikiančių charakteriai ryškėja.

G. Šimkaus sukurtas tėvo paveikslas – sudėtinga asmenybė. Tai tvirtas, valingas žmogus, tik kai kada prarandąs santūrumą. Nepasisekimai darbe, nelabai vykę gyvenimo reiškinių apibendrinimai padaro blogą įtaką sūnui. Ir štai sūnelis ima kartoti tėvo žodžius, dar labiau juos pabrėždamas ir pritaikydamas savo pažiūroms pagrįsti. A. Labanauskas su tam tikru komizmo priedu pabrėžia savo herojaus nesugebėjimą eiti užsibrėžtu keliu, o linkusį plaukti pasroviui.

Motina (vaidina A. Riškutė)šiuose namuose, atrodo, neturėjo balso. Ji tik dabar, kada sūnų ištiko nelaimė, gresia didelis kaltinimas, prabyla pakeltu tonu ir vyrui išsako savo nuomonę, neatsižadėdama meilės sūnui tokiu skaudžiu šeimai momentu. Tik gal kiek trūko jai motiniškos šilumos.

Tardytojo (jį vaidina A. Kaminskas) žodžiams teko pagrindinis veikalo minties akcentas: vaikų auklėjimui pažymėjimų niekas neduoda. Šio žmogaus padėtis toje šeimoje buvo nepavydėtina. Reikėjo čia atvykti ne šachmatų žaisti, kaip paprastai, o išnarplioti draugo sūnaus klystkelių vingius, ieškant nusikaltėlio. Tardytojas – logiško mąstymo žmogus. Kaminskas atsargiai dėstė savo mintis, tarsi bijodamas būti per sausas ir per daug familiarus. Jo tardytojas tik gal kiek skubotas ten, kur reikia pareikšti filosofinius apibendrinimus, kad laikraščiuose rašoma, jog tik girtuoklių ir išsiskyrusių vaikai nueina nusikaltimų keliu.

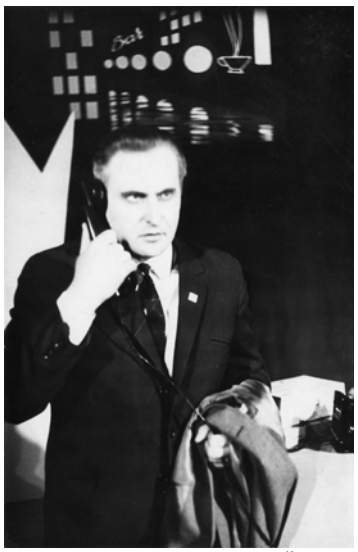
Nedidelės rolės teko K. Švedui (taksi vairuotojas) ir D. Kairytei (mergina). Jie neilgai buvo scenoje. Tačiau ir per tą trumpą laiką sugebėjo parodyti „savo veidą“. K. Švedo vairuotojas – susirūpinęs savo dukters likimu žmogus – paprastas ir tiesus. Kairytės mergina – dar neaišku, kokiu keliu eina. Ji nesmerkia to kelio, kuriuo nuklysta kai kurie jos bendraamžiai.

Šis spektaklis yra kultūros namų kolektyvo ilgo triūso vaisius. Todėl ir jo premjera praėjo sklandžiai. Tai rodo, kad tiek režisierius K. Burneika, tiek vaidmenų atlikėjai nuveikė didelį darbą. O šio triūso vaisiais dabar gali džiaugtis ne tik patys kūrėjai, bet ir visi žiūrovai. Į kultūros namus atėjo naujas spektaklis, o į kiekvieno žiūrovo širdį atnešė susirūpinimą, įspėjimą, kad rūpestis ateitimi – tai, pirmiausia, rūpestis vaikų auklėjimu.

Apskritai, formuojant mėgėjų teatrinę trupę, yra daug ir gana subtilių niuansų, kaip tai padaryti. Pamačiau, kad Rosenų, kaip solidžių amžiumi žmonių, įtaka yra svarbi kolektyvui – tad tuo (gerąja prasme) pasinaudojau. Vėlavimo į repeticijas atvejais ar pažeidus kokias etikos taisykles, aktorius nepastebimai nukreipdavau Rosenų pusėn. Jų tėviškos, ramios pastabos turėjo nuostabų poveikį! Žinoma, kartais tekdavo imtis ir drastiškesnių priemonių. Repeticijų kambaryje virš durų per visą sieną kabojo užrašas „Teatras – šventovė, dirbk šventai arba nešdinkis lauk!“ atėjęs žmogus šį užrašą pastebėdavo tik išeidamas. Toks buvo mano negudrus triukas. Būdavo, ateina norintysis dalyvauti teatro veikloje. Susipažįstame, pasikalbame, papasakoju, kokias pjeses žadame statyti ir pan. Atėjusysis sakosi matęs mūsų spektaklius ir norįs įsilieti į šią veiklą. Kai atsisveikinus žmogus pasisuka durų link ir pamato tą užrašą – dažniausiai sekundę sustingsta, paskui pasisuka klausiamai į mane. Aš skėsteliu rankomis, atseit toks žaidimas, o viduje netveriu džiaugsmu dėl savo psichologinio-pedagoginio „atradimo“. Savo prigimtimi gabus aktorius P.P. jau keliolika repeticijų ateidavo lengvai „pasilinksminęs“. Kreipiu Rose-

I. Kalaji „Tiesa ateina į namus“. Sūnus – A. Labanauskas, Tardytojas – A. Kaminskas, Tėvas – G. Šimkus, Motina – A. Riškutė.

Tėvas – G. Šimkus.

nų pusėn – nepadeda, viską nuleidžia juokais. Mėginu pasikalbėti individualiai – esą čia laisvalaikis. Sulaukiau dar vienos repeticijos. P.P. vėl „įšilęs“. Nors pastatymas ėjo į pabaigą, trupei pareiškiau, kad atsisakau P.P. paslaugų ir jis galįs apleisti sceną. Po keliolikos dienų – skambutis. P.P. norįs pasikalbėti. Niekada nepamiršiu šios situacijos. Žymiai vyresnis už mane žmogus, einantis pakankamai atsakingas pareigas, atėjęs į repeticijų kambarį atsiklaupė ir pasakė, kad yra vienišas žmogus ir be teatro neturi daugiau nieko. Tai buvo nesuvaidinta. Aš sutrikau. Kažką aiškinau, kad mes ne šventieji, yra pakankamai susikūrusių tradicijų: gimtadieniai, Teatro diena, o spektaklio repeticijos yra gan varginantis darbas (ypač po pagrindinio) ir čia reikia atiduoti visas savo jėgas. Kai po keliolikos dienų P.P. atėjo į repeticiją – visi be žodžių suprato, kad kažkas įvyko, ir su dviguba energija kartojo savo vaidmenis.

Reikalauti mokame

G. Šimkus,

kultūros namų dramos kolektyvo režisierius

Sekdamas laikraštyje vykstančią diskusiją , ne kartą perskaičiau įdomių, vertingų minčių. Matyt, niekas neprieštaraus, kad toks ginčas reikalingas ir naudingas. Nepretenduodamas į jokius apibendrinimus, norėčiau paprieštarauti tik straipsnio „Kaip linksminamės?“ autorei R. Kriginaitei.

Pasirodo, autorė, vos perskaičiusi straipsnelį „Jaunimas ne toks blogas“, iš karto meta kaltinimą suaugusiems: kodėl Raseiniuose nėra nei dramos teatro (turbūt Panevėžio lygio?), „nei kitų tinkamų vietų pailsėti“? Ką gi, reikalavimai dideli ir reikėtų tuo tik džiaugtis, bet... Nepamirškime, kad teatras – ne pramoga, kad gero teatro spektakliai padeda žiūrovui intelektualiai augti, ugdo estetinį skonį. Tikras scenos meno gerbėjas eina į teatrą ne pailsėti, o ieško atsakymo į daugelį gyvenimo reiškinių, problemų. Dėl „kitų tinkamų vietų“ norėtųsi rekomenduoti autorei kino teatrą, biblioteką, televiziją. Po įtempto darbo dienos knyga vienam [padės išsiblaškyti, kitam susikaupti. Ir žmogaus vidinis pasaulis praturtės – nauda milžiniška! Raseiniai – ne Vilnius, bet ir čia atvežami (nors ir vėliau) nauji meniniai filmai. O gal norite išbandyti savo meninius sugebėjimus? Prašom! Jau kelinti metai kultūros namų darbuotojai niekaip negali surinkti šokių kolektyvo. Kultūros namuose visiems užteks vietos dalyvauti meno saviveiklos mėgstamame žanre. Gal tokie pasiūlymai XX amžiaus jaunuoliui per daug konservatyvūs? Nesiginčysiu. Tai užsukime į kultūros namų poilsio vakarus, į kuriuos straipsnio autorė su dideliu pasipiktinimu, bet vis dėlto ateina. Pradžia paskelbta 20 valandą, o šokiai prasideda dviem valandomis vėliau. Kas kaltas? Šių eilučių autoriui teko tik stebėtis muzikantų kantrybe groti... tuščioms sienoms. Keista mada rinktis į šokius tik kai pritemsta. Bet, anot autorės, viena bėda – ne bėda. „Štai prieina prie tavęs jaunuolis ir už rankovės patempia eiti šokti. Išėjusi mergaitė turi tvirtai įsikibti į jo švarką ar kitur, kad nepargriūtų su savo šokėju“. Pasirodo, šokėjas jau spėjęs ir „vaisiukais“ pasivaišinti. Kyla logiškas klausimas: o kas VERČIA eiti šokti su tokiu? To ne gana, vaikinai ir nesiprausę, ir nešvariais marškiniais, ir nevalytais batais. Čia R. Kriginaitės reikalavimai pasiekia apogėjų: kur kultūros namų darbuotojai?

Visų pirma, dauguma jaunimo į poilsio vakarą ateina tvarkingi, blaivūs, o dėl vieno kito apsileidėlio žodis priklauso pačioms merginoms. Budinčiam darbuotojui vargu ar reikia tikrinti lankytojų marškinių švarumą. Apie merginų iniciatyvą šiais klausimais straipsnio autorė kukliai nutylėjo, nors, paskelbus merginų teises šokiui, dingsta bet koks jų kuklumas – vyrai šturmuojami staigiai ir atkakliai.

Niekas nenuneigs, kad kultūros namų darbe pasitaiko trūkumų. Darbuotojai ieško naujų formų ir priemonių darbui pagerinti, bet daug kas priklauso nuo paties jaunimo. Turiningai pailsėti, praleisti laisvalaikį Raseiniuose yra kur. Reikalauti nulupto kiaušinio – žygdarbis nedidelis.

Prieš pakeliant uždangą

G. Šimkus, dramos kolektyvo režisierius

Tėvas – G. Šimkus.

Kai medžiai pradeda mesti savo gelsvą rūbą, į kultūros namus vis dažniau renkasi žmonės, mylintys dainą, šokį, sceną. Neseniai nemažas teatrinio meno mėgėjų būrys susirinko į rajoninių kultūros namų dramos kolektyvą. Gerai pailsėję, pilni naujų planų ir sumanymų, saviveiklininkai aptarė būsimuosius pastatymus. Darbų užsibrėžta nemažai: nutarta gastroliuoti su A. Kasonos pjese „Medžiai miršta stovėdami“, tobulinti pastatymą „Kad ją kur, tą meilę!“ ir su šia V. Miliūno pjese dalyvauti respublikinėje dramos kolektyvų apžiūroje.

Pavasarį vyks Žemaitijos zonos pajėgiausių dramos kolektyvų konkursas „Žemaičio“ prizui laimėti. Tai vėl atsakinga ir didelė scenos mėgėjų šventė, tuo labiau, kad Kultūros ministerija šiai raseiniečių iniciatyvai pritarė ir įtraukė į respublikinių renginių sąrašą. Įgyvendinti šiuos planus prireiks daug ir kantraus triūso. Jau dabar kiekvieną vakarą ilgai negęsta šviesos kultūros namų scenoje – vyksta įtemptos repeticijos. Jeigu skaitant šias eilutes kam nors kiltų noras dalyvauti mūsų veikloje – kolektyvas mielai priims jus į savo būrį. Pradedančiuosius visada baugina pradžia, baugina nepasitikėjimas savo jėgomis. Scena – geriausia mokykla, nugalinti šiuos trūkumus. Išsamiai analizuojant veikalus, atskleidžiamas vidinis žmogaus grožis, skverbiamasi į jo psichologiją, aiškinamasi žmogaus poelgiai bei jų priežastys. Atlikdami šį kruopštų darbą, dalyviai nejučiomis darosi atidesni vieni kitiems, turtėja jų pačių vidinis pasaulis, ateina pasitikėjimas savo galimybėmis, o žiūrovui suteikiamas estetinis pasitenkinimas, parodant žmogišką sceninį vaidmens paveikslą.

Įtvirtinant vidaus nuostatas, kad mėgėjiškas teatras yra rimta ir atsakinga institucija – reikėjo kažkaip skatinti aktorius bei informuoti žiūrovus. Čia reikia padėkoti žurnalistui

S.Stankui, kuris kaip didelis teatro mėgėjas apskritai bei gebantis analizuoti spektaklius – daug prisidėjo prie Raseinių liaudies teatro įkūrimo. Gerb. S. Stankus beveik visus spektaklius recenzavo „Naujo ryto“ puslapiuose, vis geranoriškai rasdamas pavykusių dalykų ir subtiliai pakritikuodamas silpnąsias vietas. Šiandien niekas neįsivaizduoja, kad mėgėjų teatrų spektaklių premjeros būtų pristatomos televizijoje. O tada buvo kitaip. Raseiniškių spektaklių ištraukos ar repeticijų epizodai dažnai būdavo parodomi per „Panoramą“. Po tokios informacijos esu sulaukęs ne vieno dramaturgo skambučio, siūlančio pastatyti jo pjesę, o aktoriai pasijusdavo ne žvaigždėmis esą, o atliekantys reikšmingą meninį darbą.

Po premjeros.

Kuriant spektaklį itin svarbus scenografo darbas. Užteko drąsos kreiptis net į Lietuvos akademinio teatro vyr. dailininką J. Surkevičių. Pasirodo, tai buvo paprastas nuoširdus žmogus ir be galo įdomus, talentingas dailininkas. Sukūręs spektaklių eskizus, paskui rasdavo laiko (laikydavo tai profesine pareiga) atvažiuoti į Raseinius ir padėti atlikti baigiamuosius dekoracijų kūrimo darbus, nors už tai būdavo tik minimaliai atlyginama. Reikia pažymėti, kad tada profesionalų teatralų požiūris į mėgėjų teatrą buvo žymiai pozityvesnis, pripažįstantis, kad ir čia kuriama savita meninė vertybė.

Teko Raseiniuose pasirūpinti ir scenos įranga. Juk tai tie garsieji Raseinių kultūros rūmai, kuriuose prieš iškilmingą atidarymą kadaise įgriuvo lubos... O dabar scenos palubėje kabojo tik keli vielomis parišti vamzdžiai ir primityvus apšvietimas.

Scenoje – montuotojai

S. Stulgys

Dabartinėmis dienomis Raseinių kultūros namų scenoje dažnai gali pamatyti sningant ištirpusio metalo lašais, žybsint melsvą, akį rėžiančią šviesą. Čia sukinėjasi ir dramos kolektyvo vadovas G. Šimkus, ir pats Kultūros skyriaus vedėjas K. Burneika. Tačiau tai ne repeticijos. Respublikinio susivienijimo Lietuvos žemės ūkio technika darbininkai montuoja scenos įrengimus.

– Scenos mechanizacijos projektą sudarėme seniai, – pasakoja Kultūros skyriaus vedėjas, – tačiau tik šiemet radome, kas apsiimtų vykdyti darbus.

Užbaigus šią mechanizacijos programą, bus pertvarkytas scenos apšvietimas, įrengti mechanizmai dekoracijoms pakelti.

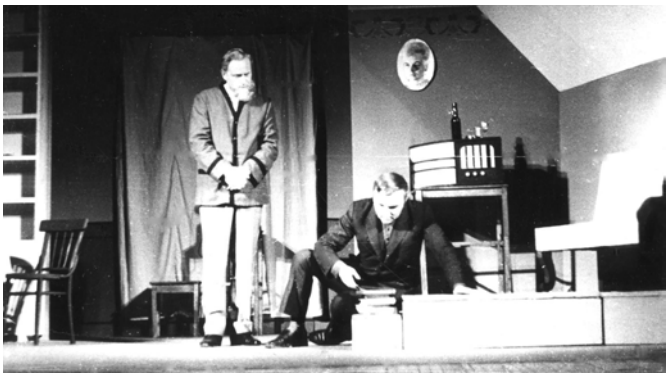
– Jei scena būtų 10 metrų aukštesnė, esant mūsų įrengtai mechanizacijai, galėtume priimti sudėtingiausius teatrų spektaklius, – pareiškė G. Šimkus.

Tačiau ir tose pačios patalpose dabar bus lengviau ir saviveiklininkams ir scenos meno profesionalams.

Reikėjo tapti ir šiokiu tokiu finansininku. Tiek Kultūros skyriaus buhalterija, tiek rajono Finansų skyriaus vadovai lyg ir suprato, jog kuriamam teatrui reikia padėti, bet apsukrumo režisieriui čia reikėjo nemažai... Taip iš Vilniaus bazių ėmė keliauti sceninės medžiagos, prožektoriai, projektoriai, špagos ir kiti atributai. Atradimas buvo buitinio kombinato siuvyklos siuvėjas A. Gabrilavičius, kuris tremtyje Sibire dirbo operos ir baleto teatre. Iš pusės žodžio suprasdavo, ko reikia būsimam spektakliui. Šiandien retas liaudies teatras gali pasigirti dirbantis su profesionaliu dailininku ar sulaukiantis nors mažiausio TV dėmesio, o ir materialinė bazė gana skurdoka. Žinoma, yra ir apsukrių režisierių, kurie suranda neabejingų kultūrai žmonių, vienaip ar kitaip padedančių teatrui.

Bet grįžkime į Raseinius. Jau pradedant statyti spektaklį, reikėjo žvelgti į priekį, ieškoti pjesės kitam žingsniui. Procesas nelengvas, tuo labiau, kad pagrindinis orientyras buvo lietuvių dramaturgija. Kartą į rankas pateko Raimundo Samulevičiaus pjesė „Jeigu pasibels...“ Susidomėjau. Apie autorių mažai ką žinojau, arba tiek, kad jis nebuvo iš tų dramaturgų, kurie populiarūs lietuvių teatruose, nors Kauno dramos teatre 1964 m. pastatyta „Studentiška novelė“ susilaukė didelio pasisekimo, ypač tarp jaunimo. Tik vėliau, susipažinus, jis pats papasakojo, kad jo kūryba daugiau domėjosi kitų respublikų arba užsienio šalių (Lenkijos, Suomijos, Norvegijos) teatrai, radijas, televizija.

Atėjo 1969 m. gegužės 31 d. – vakare R. Samulevičiaus pjesės „Jeigu pasibels...“ premjera. Mano aktoriai susikaupę grimuojasi, baigiamas derinti apšvietimas, tikrinami dekoracijų tvirtinimai (scenografija – Šiaulių dramos teatro dailininko A. Krištopaičio) – ir į salę įeina žmogus, klausia režisieriaus. Prisistatau. Jis ištiesia ranką ir sakosi esąs Raimundas Samulevičius. Važiavo į Klaipėdos dramos teatro repeticiją, kur statomas jo inscenizuotas Vaižganto „Nebylys“. Stotyje pamatė savo pjesės afišą ir nutraukė kelionę. Norįs pamatyti savo „Jeigu pasibels...“ Kur iš susijaudinimo nusirito širdis – neprisimenu. Svečią veduosi į dramos kambarį, nes jau pradėjo rinktis žiūrovai. Trumpai pasikalbėjęs, kažkurio paprašiau užimti svečią ir moviau į grimo kambarį. Aktoriams pasakiau, kad spektaklį žiūrės autorius. Mano nuostabai, jie palyginti ramiai priėmė šią žinią. Neva, viskas surepetuota, sustyguota, nėra čia ko jaudintis. Tik vėliau supratau, kad, matydami mano pasimetimą, taip norėjo man padėti, o ir savo jaudulį

R. Samulevičiaus „Jeigu pasibels...“ Profesorius Kernius – G.Šimkus, Audrius – A. Labanauskas.

nugalėti. Drebančiomis rankomis šiaip ne taip nusigrimavau (vaidinau pagrindinį vaidmenį). Trečias skambutis... Bijojau, kad pjesėje buvau padaręs nemažai kupiūrų, nežinia ir, ar priimtina bus autoriui režisūrinė traktuotė. Pradėjome spektaklį

labai susikaupę ir įveikėme pradinį jaudulį, o ir žiūrovai, pažindami kolektyvą iš ankstesnių spektaklių, tarsi avansu nuoširdžiai reagavo į scenos vyksmą. Finalinė scena – tragiška ir netikėta žiūrovui. Senasis profesorius šauna į išdaviką, ramus pasitinka savąjį likimą – kovą už tėvynę... Duris laužia priešai... tik po pauzės, nusileidus uždangai, pasigirsta plojimai, gėlės aktoriams, dramaturgui... Atrodo, autorius patenkintas, bet gal tai svečio mandagumas? R. Samulevičius teiraujasi, ar negalėtų paskambinti į Kauną savo mamai. Einame į dramos kambarį. Tai, ką išgirdau, liks visam gyvenimui. Dramaturgas pasakoja, kad yra Raseiniuose, kad žiūrėjo savo pjesės pastatymą, kad nesitikėjęs, jog mėgėjai taip gerai suvaidintų „Jeigu pasibels...“ Per tą trumpą pokalbį supratau, koks subtilus ir šiltas žmogus yra R. Samulevičius, kokie gražūs sūnaus ir mamos santykiai. Padėjęs telefono ragelį, Raimundas paspaudė man ranką, paplojo per petį ir pasakė: „Šaunu, seni!“ Nors mes buvome beveik bendraamžiai, t.y. trisdešimtmečiai, tas jo „seni“ paskui visada skambėdavo susitikus ar kalbantis telefonu – toks buvo jo mėgstamas kreipinys. Dramaturgas atsiųsdavo savo pjesių, kartais rankraščius, vis rinkausi, kurią jo pjesę statyti, bet likimas mane nusviedė į Klaipėdą.

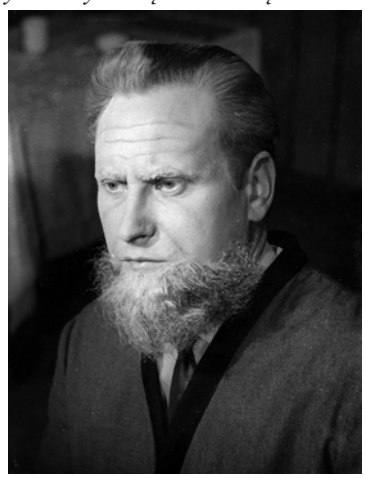
Žingsnis į meistriškumą

Recenzija

A. Šalna

Niekas nemėgsta pakartojimo. Kiekvienas sekantis kūrinys turi būti kažkuo naujas, šviežias, o kartu ir brandesnis negu pirmasis. Todėl kūryba pareikalauja iš autoriaus vis daugiau jėgų. Panašiai būtų galima apibūdinti saviveiklinės scenos dramos vadovo darbą. Turint ribotas galimybes, jam tenka statyti vis sudėtingesnius dramos veikalus, rasti geresnių sprendimų, kuriant veikėjų paveikslus. Jei nenori supaprastėti, reikia ne tik pačiam siekti kūrybinio pakilimo, bet kartu ugdyti ir kolektyvą. O tai yra nelengva.

Ar išlaikė šį egzaminą Raseinių kultūros namų dramos kolektyvas, vadovaujamas režisieriaus G. Šimkaus? Ką naujo išsinešė žiūrovas iš pirmą kartą šioje scenoje neseniai pastatyto dramaturgo R. Samulevičiaus veikalo „Jeigu pasibels?...“ Saviveiklos scenoje jį vaidinti nėra lengva, dideli gyvenimo ir kovos, pareigos ir ištikimybės kryžkelių sūkuriai įsiveržia į profesoriaus Kerniaus butą. Čia, tame bute, susikertas visos priešingų krypčių linijos, kurios okupacijos metais buvo gyvos Lietuvoje, to meto žmonių gyvenime. Truputį vienodojoje monotoniškoje pirmoje dalyje tiek režisieriui, tiek atlikėjams reikėjo perkąsti kietą riešutą – kaip perteikti tų žmonių pergyvenimus? Pirmiausia, pamažu žiūrovas įvedamas į „kursą“. Pamažu išryškėja personažų tarpusavio santykiai. Trumpom, kelių žodžių replikom veikėjai „prisitato‘ žiūrovui, iki galo neatskleisdami savo minčių. Todėl, kai prasideda veiksmas, kai profesorius Kernius (vaidina G. Šimkus) lieka namuose ir įsivyrauja kraupi karo metų nuotaika, G. Šimkaus profesorius tampa ramus. Jis nebijo pavojaus. Jam svarbu tiesa. Jis pasmerkia pažįstamąjį (vaidina K. Švedas),

R. Samulevičiaus „Jeigu pasibels...“ Profesorius Kernius – G.Šimkus.

R. Samulevičiaus „Jeigu pasibels...“ Profesorius Kernius – G.Šimkus, Taunys – K. Švedas.

kuris siūlo veidmainystę, kad tik išsigelbėtų nuo mirties žmogus. Tos tylios, vidinės kovos kupinos scenos prikausto žiūrovo dėmesį ir mintis. Nedaug judesių, nėra šūkavimų, nevilties. Vyriškai, rimtai, įtemptai vyksta kova. Ir joje senasis profesorius Kernius nesvyruoja. G. Šimkus ir kaip režisierius, ir kaip aktorius randa tinkamiausios išraiškos priemonių. Žiūrovą sujaudina to žilabarzdžio profesoriaus likimas, jo išgyvenimai, jo pasiryžimas. Todėl kiek monotoniškas veiksmas, pripildytas vidinės įtampos, palaipsniui vis labiau atskleidžia veikėjų charakterius, tampa visų jaučiama didele jėga.

Tardymo scena, kurioje tardytojas (vaidina A. Venclovas) kartu kaltina ir teisia apie žemės dalinimą piešusį paveikslą dailininką Kernių (vaidina A. Labanauskas), buvo režisieriaus sumanyta kaip prisiminimų atpasakojimas. Joje ir pro gražius, mandagius žodžius, pro „taikų“ tardytojo toną išsiveržia antihumaniškas fašizmo geluonis. „Mes jūsų neteisime, – sako ramiu balsu A. Venclovas-tardytojas, – sušaudysime ir tiek!“

Arba štai scena, kai į profesoriaus Kerniaus namus, prisidengęs partizanu, įsibrauna gestapo šnipas (jį vaidina A. Kaminskas). Įdomu stebėti, kaip pamažu iš avies kailio išlenda vilkas. Tik tada, kai jau jis tampa padėties šeimininku, ima tyčiotis iš profesoriaus, jo sūnaus. Tik dabar, kada jis pasijuto nugalėtoju, ėmė lįsti į galvą mintis: o juk iš karto įtartini buvo to „partizano“ judesiai, jo kalbėjimo tonas. Tiek režisieriui, tiek aktoriui kuriant šį personažą, teko pergalvoti ne vieną mizansceną ar ištartą frazę. O tokių scenų – daug. Ir visos jos išieškotos, apgalvotos, aiškios. Todėl po šio spektaklio ir mąstai: mūsų dramos kolektyvas nesiblaško, neieško lengvų išorinių efektų, o skverbiasi gilyn į dramos kūrinio turinį, kukliomis, glaustomis išraiškos priemonėmis aktoriai stengiasi sukurti sudėtingus, žmogiškus paveikslus. Žiūrovas mato jų klaidas, neįgudimą, jaučia, kad scenoje – ne profesionalai, tačiau jį jaudina viską atperkanti vidinė šiluma, kurios pilni vaidmenų atlikėjai. Žiūrovą gerai nuteikia aiškios, prasmingos mizanscenos, laisva atlikėjų laikysena scenoje, aiški kalba, kas ne taip lengvai sekasi saviveiklininkams.

Jei kas prisimena pirmuosius šio kolektyvo spektaklius, tai gali lengvai palyginti, kokį žingsnį mūsų drama pažengė. Šiame veikale vėl susitikome su gerai pažįstamais dramos entuziastais. Verta pažymėti šiame spektaklyje vaidinusius G. Šimkų, K. Švedą, A. Kaminską, A. Labanauską, A. Venclovą. Kas mažesnį, kas didesnį vaidmenį atliko, tačiau taip, kad būtų nenusižengta taisyklei: nėra didelių vaidmenų, yra dideli aktoriai. Vienintelį moters vaidmenį atliko D. Kairytė. Jai ir šį kartą teko nelengvas uždavinys. Meilė, pareiga, išdavystė ir

R.Samulevičiaus „Jeigu pasibels...“ Viktas – A. Kaminskas, Lina – D. Kairytė.

mirtis žvelgė į jos sukurtos dailininko žmonos paveikslą. Reikėjo rinktis gyvenimo kelią. Apgautai, suklupusiai lemiamu momentu reikėjo prisipažinti. D. Kairytės moteris – supratusi savo pareigą, nepalenkiama, išdidi, tvirta.

Būtina paminėti aukštą spektaklio sceninę kultūrą, ko dažnai trūksta saviveiklai. Įdomios, gražios dekoracijos, kuklūs drabužiai, punktualumas, įdomus apšvietimas, tvarka užkulisiuose – viskas pridėjo po pliusą. Todėl šiandien ir džiaugiamės nauju pastatymu, ir kviečiame jį pamatyti. Juk šis spektaklis – tai naujas žingsnis į priekį. Galbūt žingsnis į liaudies teatrą.

Žemaitijos kolektyvų konkursui pasibaigus
B. Gražys, žiuri pirmininkas,
Klaipėdos dramos teatro režisierius

„Naujo ryto“ redakcija ir rajono Kultūros skyrius parodė labai gražią iniciatyvą, įkurdami „Žemaičio“ prizą, dėl kurio neseniai Raseiniuose dvi dienas atkakliai varžėsi Žemaitijos zonos geriausi dramos kolektyvai. Tai buvo didelė šventė tiek patiems atlikėjams, tiek scenos meno mylėtojams. Konkurse dalyvavo penki kolektyvai.

Raseinių kultūros namai, svetingi konkurso rengėjai ir šeimininkai, pasirodė su R. Samulevičiaus 2 dalių pjese „Jeigu pasibels...“ (režisierius G. Šimkus). Pjesė vaidinta jau ne viename profesionaliame teatre, susilaukė dėmesio ir mėgėjų scenoje. Pažymėtinos režisieriaus ir kolektyvo pastangos, atkuriant tragiškus okupacijos dienų įvykius – rimtumas, susikaupimas, geras jėgų išdėstymas ir kt. Ir tegul ne visos scenos skambėjo vienodai įtaigiai (tėvo ir sūnaus susitikimas, tardymo scena, Linos ir Andriaus susitikimo scena), spektaklis yra švarus, nepretenzingas ir tai yra jo privalumai. Patikslinus kai kuriuos uždavinius, įvykių akcentus, rezultatai būtų dar labiau pastebimi. Gaila, kad spektaklio kūrėjams prastai talkino dailininkas A. Krištopaitis, nesukūręs (nors per detalę) reikiamos vietos ir laiko veiksmui paryškinti atmosferinio scenovaizdžio.

Raseinių kultūros namų dramos kolektyvas neabejotinai turi gabių atlikėjų, ką parodė ir šis konkursas. G. Šimkus už Kerniaus vaidmens sukūrimą buvo pažymėtas specialiu diplomu „Geriausiam vyro vaidmens atlikėjui“.

Dirbdamas Režisūros katedros vedėju, pamačiau, kad studijų programoje stinga literatūros kūrinių inscenizavimo dalyko. Geresnio kandidato kaip R. Samulevičius nereikia ir ieškoti. Kaip šiandien prisimenu, kad 1981 m. vasario 1 d. atėjęs į darbą ruošiausi skambinti jam, bet sučirškė telefonas. Skambino iš Vilniaus Liaudies kultūros rūmų Dramos skyriaus vadovė S. Surkevičienė – tragiškai žuvo Raimundas Samulevičius. Nutrūko paprasto, draugiško, kuklaus, bet didelio talento ir intelektualo gyvenimas...

Šiltai prisimenu tuos šešerius metus (1966–1972) Raseiniuose. Kultūros namuose dirbo visų žanrų vadovai profesionalai. Kultūros skyriaus vedėjai J. Koskus, P. Krikštanas, K. Burneika visada rūpinosi, kad visų žanrų saviveiklinių kolektyvų vadovai turėtų geras kūrybos sąlygas, gerbiami buvo žmonės, norintys savo kūrybinius gebėjimus atiduoti norimai meno krypčiai. Šito Raseinių kultūros namų (ir viso rajono!) kultūrinio šurmulio epicentre visada būdavo ir instruktorė R. Aleknaitė.

R. Samulevičiaus „Jeigu pasibels...“ Lina – D. Kairytė, Taunys – K. Švedas.

(Bus daugiau).

mėgėjų teatras

Redaktorius Gediminas Šimkus, tel. +370 686 18969
Literatūrinė redaktorė Genovaitė Markevičiūtė
Maketuotojas Andrius Pelakauskas

Lietuvos mėgėjų teatro sąjungos laikraštis
Adresas Klaipėdos universitetas
LMTS būstinė, K. Donelaičio g. 4, Klaipėda LT-92144
Leidėjas Lietuvos mėgėjų teatro sąjunga
http://kmsc.lt/lmts
Laikraštyje pareikštos mintys nebūtinai privalo sutapti su leidėjų nuomone.